

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXII.

CELOVEC, PETEK, 25. MAREC 1977

ŠTEV. 12 (1806)

Od nikogar si ne pustimo jemati narodnostnega značaja

V zadnjih dneh se je ponovno pokazalo, kakšne „strokovnjake“ so si avstrijske stranke in vlada izbrale, da bi napravili zakone, ki bi določali pravice manjšin. Javil se je namreč Orator, zastopnik FPÖ v krogu takomenovanih strokovnjakov, ki je pripravljaj in oblikoval zakon o narodnostnih skupinah in je sedaj na tem, da izdela osnutke za odredbo o topografskih napisih in uradnem jeziku. Oratorju je beseda stekla o odredbi o topografskih napisih. Med drugim je napovedal, da bodo najkasneje do prvega julija letos postavili na Južnem Koroškem dvojezične krajevne napise. Pri tem je seveda mislil na tistih osem nekdanjih občin (od 62 iz leta 1955) s skupno 91 vasmi, na katere so se tri koroške stranke zedinile.

Napovedal pa je tudi, da bodo imeli dvojezični krajevni napisi take oznake, kakršne so se uporabljale v časih avstroogrške monarhije. Po Oratorjevih besedah naj bi se s tem zavrnili poskusi z novimi imeni, ki bi jih bilo mogoče izpeljati iz slovenskega knjižnega jezika. Na tej izjavi se torej vidi kam pes tace moli. Sploh ne gre več za „pravilna imena“, ki ga menda tako skrbijo. Ko je znanost že davno pometla z vindišarsko teorijo, jo hoče sedaj Orator ponovno pogreti. Nič drugega njegovi nasveti

in stališča namreč ne pomenijo.

Ne samo, da na Koroškem slovenska imena ponemčujejo, celo izmišljajo si popolnoma nova, ki jih noben domačin, ne Slovenec, ne Nemeč, ne pozna in ne razume. Iz leta v leto se pojavljajo v novih izdajah zemljevidov za južno Koroško nova, seveda nemška imena za gore, vrhove, potoke, planine, ki zamenjujejo domača slovenska. Slovenska ledinska imena načrtno trebijo in brišejo iz katastrov. Prav čudno je zato, da se je v zvezi s slovenskimi imeni na Koroškem Orator spomnil Južne Tirolske in človeka, ki se je pisal Tolomei in je pred nekaj desetletji umetno italijančil nemška imena.

Že večkrat smo v našem listu opozorili na koroška ponemčevanja slovenskih topografskih imen. Pojav, o katerem je na tem mestu govora, pa po svojem pomenu celo presega prejšnje.

Načrt, ki ga je zaupal Orator dunajskemu dnevniku „Die Presse“, je tak, da pomeni nadaljnje jemanje narodnostnih pravic. Poleg tega, da hoče v avstrijski javnosti napraviti vtis, da so krajevna imena, ki jih Slovenci uporabljamo, nekaj, kar smo si v zadnjih letih izmislili, s svojim predlogom zanika, da smo živ in bistven sestavni del slovenskega naroda, zanika, da Slovenci uporabljamo enoten in visoko razvit knjižni jezik. Izkazalo se je tudi, da ljudje, ki sedijo v tej komisiji ekspertov za manjšinska vprašanja, niso strokovnjaki, temveč ljudje, ki so obteženi z vsemi predsodki, ki jih zmorejo Slovincem nenaklonjeni krogi.

Najnovejša Oratorjeva stališča še enkrat potrjujejo, da celoten zakon nima drugega namena kot tega, da vzame nam koroškimi Slovincem narodnostne pravice.

V stališču obeh osrednjih orga-

nizacij koroških Slovencev k zakonu o narodnostnih skupinah piše, da se za topografske oznake in napise morejo uporabljati le tista slovenska imena, ki so se uporabljala in se še uporabljajo v slovenski literaturi in časopisju, tudi tej koroških Slovencev, in so znanstveno utemeljena. Skušnje z nekaterimi imeni, ki jih je predvideval zakon o dvojezičnih krajevnih napisih iz leta 1972, so narekivale to predvidnost. Najnovejša Oratorjeva izjava še posebej aktualizirajo stališče osrednjih organizacij.

Zavračanje slovenskega knjižnega jezika tudi v slučaju, kadar gre za poimenovanje krajev, pomeni hud napad na naše pravice, ki jih imamo kot slovenska narodna manjšina. Novi predlog krši listi del sedmega člana avstrijske državne pogodbe, ki govori o tem, da se mora prepovedati dejavnost, ki meri na to, da se odvzame slovenskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine.

Titova poslanica ob dnevu boja proti rasni diskriminaciji

Ob 21. marcu — mednarodnem dnevu boja za odpravo rasne diskriminacije in apartheida je predsednik Tito poslal odboru Združenih narodov za boj proti rasnemu razlikovanju in apartheidu poslanico, v kateri je zaželel odboru uspešno delo in zapisal, da je socialistična Jugoslavija podpirala in še vedno vsestransko podpira prizadevanja Združenih narodov za odpravo vseh oblik kolonializma, rasizma in nadvlade vsake vrste zlasti na jugu Afrike, kjer so ti problemi dosegli svoj višek.

„Svetovna organizacija — je od svoje ustanovitve veliko prispevala k boju za odpravo kolonializma in ustvarjanja novih odnosov v svetu. To je izpričalo tudi zadnje zasedanje generalne skupščine, ko je prišla do izraza podpora velikega števila držav pravičnemu boju ljudstva afriškega juga za neodvisnost in svoboden družbeni razvoj. Upam, je poudaril Tito, da bo konferenca o apartheidu izoblikovala program ukrepov, ki bi jih izvajale vse članice Združenih narodov. Doslej smo že velikokrat ugotovili da sta rasno razlikovanje in apartheid najbolj grobi obliki zanikanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin in nespoštovanja človekovega dostojanstva, kar že samo po sebi pomeni resno oviro miru, napredku, enakopravnemu mednarodnemu sodelovanju in družbenemu razvoju. Že na prvi vrhunski konferenci neuvrščene dežel leta 1961 v Beogradu, smo obsodili politiko apartheida, ki jo izvaja Južnoafriška republika in ugotovili, da je to resna kršitev ustanovne listine Združenih narodov in splošne deklaracije o človekovih pravicah. Od tistega časa so neuvrščene pa tudi številne druge države vložile velike napore za odpravo rasističnih režimov in politike apartheida prek svojih odločnih akcij v okviru Združenih narodov ter podpore in pomoči osvobodilnim gibanjem, ki se bojujejo proti manjšinskim rasističnim režimom na jugu Afrike.

Na zasedanju voditeljev držav ali vlad neuvrščene dežel v Colombu so ponovno obsodili politiko apartheida in opozorili, da so rasizem, apartheid

in kolonializem na afriškem jugu resna grožnja miru na svetu in poudarili, da se je treba takoj zavzeti za rešitev tega problema.

Sistem apartheida in rasizma na jugu Afrike se ne bi obdržal do danes, če bi bili dosledno izvajali resolucije generalne skupščine Združenih narodov o prepovedi vseh oblik sodelovanja s tem režimom in če ne bi bile nekatere države prizanesljive do rasistov in jim pomagale. Zato je nujno potrebno popolnoma osamiti rasistične manjšinske režime na jugu Afrike in dosledno izjaviti učinkovite sankcije proti njim; to danes terja malone celotna mednarodna skup-

nost. Narodi in narodnosti neuvrščene socialistične Jugoslavije, ki visoko cenijo lastno svobodo in neodvisnost, so bili vselej na strani ljudstev, ki se bojujejo za vsestransko osvoboditev ter proti vsem oblikam tujega izkoriščanja in neenakopravnosti.

Prepričan sem, da bo tudi to srečanje pomenilo nov prispevek in spodbudo boju proti rasizmu, rasni diskriminaciji in politiki apartheida, krepitvi solidarnosti vseh naprednih demokratskih sil z ljudstvi afriškega juga za dokončno osvoboditev izpod nasilnega režima apartheida in rasizma.“

Zmaga opozicije v Franciji in Indiji

Zadnje občinske volitve v Franciji so pokazale, da se je tradicionalna podoba Francije spremenila. Združena levica je beležila veliko zmago, saj je sedaj v njenih rokah več kot dve tretjini največjih francoskih mest. Politika združene levice, v kateri so združeni socialisti, komunisti, levi radikali, opozicijski golisti in še posamezne levici naklonjene osebnosti, je torej obrodila sadove, kajti takšnega uspeha opozicije niso pričakovali niti največji optimisti. Vsekakor gre glavna zasluga socialistom in komunistom, ki so v boju proti vladajoči večini našli skupno pot. Francoski socialisti se niso zmenili za razne „pozive“ bratskih socialističnih strank, češ, da so povezave s komunisti škodljive. Šli so svojo pot in uspeli. Minule francoske občinske volitve so forej potrdile pravilnost politike združene levice, politike, ki ji je za las ušla zmaga na predsedniških volitvah leta 1974, ki je prvič odločneje prodrla na lanskih kantonalnih volitvah, ki je v nedeljo že dala zmago levici in ki napoveduje zmago levice na prihodnjih parlamentarnih volitvah leta 1978. Predpogoj za nadaljnji uspeh pa je predvsem v tem, da bo okrepljena levica boj za enotnost in skupen nastop še bolj okrepila.

Tudi v Indiji so nedeljske volitve prinesle poraz vladni stranki in predsednici Indiri Gandhi. Opozicija si je namreč na volitvah zagotovila absolutno večino. Kongresna stranka, ki je v Indiji vladala kar trideset let, se bo morala sedaj umakniti v opozicijo. Od skupno 542 sedežev v parlamentu, si je stranka džanata, ki je v bistvu koalicija štirih manjših političnih grupacij, zagotovila 272 sedežev. Skupaj s stranko „Kongresa za demokracijo“, ki je njena zaveznica, pa imata že absolutno večino. Krivda za poraz Kongresne stranke in Indire Gandhi gre predvsem na račun gonje proti opoziciji, pri tem naj bi imel še dokajšen delež njen sin Sandžaj, ki se je vedel zelo oblastno in tako izgubljaj simpatije. Predsednik nove večinske stranke, 81-letni Moradži Desai, bivši podpredsednik vlade, ki so ga po 18 mesecih izpustili iz zapora tik pred objavo rezultatov volitev, bo po vsej verjetnosti naslednik Indire Gandhi, ki je pred dnevi odstopila.

Komisija OZN

o varstvu in napredku
manjšin

Na letošnjem 33. zasedanju komisije OZN za človekove pravice, o katerem za ključku smo poročali v zadnji številki našega lista, je bilo govora tudi o varstvu in pravicah manjšin.

Zlasti jugoslovanska delegacija se je zavzela za sprejetje posebnega mednarodnega instrumenta za varstvo in izboljšanje pravic narodnih manjšin. Njena pobuda je bila pozitivno sprejeta in italijanski strokovnjak za manjšinska vprašanja prof. Cappotorti, ki je predsednik podkomisije Združenih narodov za napredek in varstvo manjšin, je dobil poverjeno nalogo, da na prihodnjem zasedanju komisije predloži osnutek mednarodne pogodbe o varstvu in napredku pravic manjšin.

V Avstriji na stotine neodkritih vojnih zločincev

Nobena skrivnost ni, da je v Avstriji še mnogo vojnih zločincev, ki bi za svoja nečloveška dejanja v času nacizma morali biti kaznovani. Znani lovec na nacistične vojne zločince ing. Wiesenthal, katerega zasluga je bila, da so odkrili in obsodili na smrt zločinca Eichmanna, ki je imel na vesti kar na milijone Židov, je na raznih tiskovnih konferencah v inozemstvu večkrat izjavil, da ima sezname s stotinami imen neodkritih vojnih zločincev iz Avstrije. Te izjave so imele za Avstrijo v svetu seveda neprijeten odmev. V zvezi s tem je pred dnevi pravosodni minister dr. Broda na neki tiskovni konferenci zahteval, da ing. Wiesenthal preda omenjene sezname neodkritih

vojnih zločincev avstrijskim oblastem oziroma jih da na razpolago pravosodnemu ministrstvu. Dr. Broda je to zahtevo zagovarjal s tem, da so v Avstriji v preteklosti zakonitim potom postopali proti vojnim zločincem in da bodo tako postopali tudi v bodoče. Kako so v resnici postopali z vojnimi zločinci in nacisti v Avstriji vsi dobro vemo. Ne čudimo se tej izjavi, ki je tipična za avstrijsko politiko, ki nima interesa, da bi prišla navzkriž z nekdanjimi nacisti, katerih glas pri volitvah ravno toliko velja kot glas poštenega avstrijskega demokrata. Zalostno pri vsem tem je samo to, da avstrijski politiki iz golega oportunitizma delajo stvari, ki zelo škodujejo ugledu Avstrije v svetu.

MITJA RIBIČIČ

Sporazum o odprti meji

Ob ratifikaciji jugoslovansko-italijanskih sporazumov o ureditvi meddržavnih problemov na meji med državama — imenovanih „osimski dokumenti“, je predsednik republiške konference SZDL Slovenije Mitja Ribičič objavil v beograjski „Medjunarodni politiki“ naslednjo politično oceno tega dogodka. Tudi iz našega koroškega zornega kota gledano je prispevek izredno zanimiv.

Nedvomno je na začetku leta 1977 evropska in svetovna javnost posvetila veliko pozornost uspešnemu zaključku skoraj tri leta trajajočih pogajanj med jugoslovansko in italijansko vlado, ko so bili v obeh parlamentih potrjeni Osimski dokumenti. Trideset let po drugi svetovni vojni so bili tako končno javno razpleteni pomembni, lahko bi rekli strateški problemi — začrtana meja od tržaškega zaliva do tromeje z Avstrijo in izredno napredno in pozitivno rešeni tudi vsi ostali politični, gospodarski, narodnostni, socialni in ekološki problemi, značilni za meje, ki ločujejo narodnostno mešana ozemlja in prebivalstvo, živče na obmejnem področju dveh dežel z različnim družbenopolitičnim sistemom. Na videnje razgledljiv gordijski vozec takoimenovanega tržaškega vprašanja je Osimo presekal ter odprl novo poglavje za odnose med jugoslovanskimi in italijanskimi narodom na jugu Evrope in na Balkanu.

SUVERENO SKLENJEN SPORAZUM

Že površen vpogled v pestro in težko zgodovino političnih, narodnostnih, razrednih, socialnih in gospodarskih zapletov in sporov in tem strateškem obmejnem področju prepričljivo dokazuje pomembnost osimskega jugoslovansko-italijanskega sporazuma. Poudarjamo jugoslovansko-italijanskega, kajti gre za prvi sporazum, ki so ga uresničili resnično predstavniki jugoslovanskih narodov in italijanske republike suvereno in samostojno, v skladu z lastnimi interesi in potrebami, v želji, da bi odstranili negativno dediščino in ostanke preteklosti, da bi ustvarili temelje za novo sožitje med narodi, za plodno in ustvarjalno sodelovanje med sosednjima državama. Osimski sporazumi se torej razlikujejo od dosedanjih pogodb in provizoričnih rešitev, ki niso mogli odstraniti tega akutnega žarišča sporov in zapletov. Tajni londonski pakt iz leta 1915 je pomenil kupčevanje s slovenskim in hrvaškim narodnim ozemljem, rapalska pogodba je pomenila diktat, ki ga je musulnijski fašizem izkoristil za uničevalno teroristično divjanje in narodnostni genocid Slovencev in Hrvatov v Slovenskem Primorju in na Istri. Stara Jugoslavija ni mogla biti zaradi zapletenosti v težke notranje socialne, narodnostne, verske konflikte ter zaradi odvisnosti od politike veselih enakopravnih partner v vseh teh pogajanjih in odločitvah.

Sele po drugi svetovni vojni, ko se je ves slovenski in hrvaški življenjski skupaj z italijanskimi antifašisti vključil v narodnoosvobodilni boj, šele po partizanski zmagi in ko je tudi italijanski narod sam obračunal s fašizmom, so se začeli ustvarjati pogoji za nove odnose v tem delu Evrope. Kompromis v obliki Svobodnega tržaškega ozemlja, ki ga je Jugoslavija sprejela pred tridesetimi leti v interesu miru, ni mogel dati pozitivnih rezultatov. Z vojaško okupacijo STO je bil jabolko spora, ki je porajalo težke konflikte zlasti v času 1948 do 1953. leta. To pa je bil čas, ko je socialistična Jugoslavija tudi sicer doživljala najtežje vojaške, politične in ekonomske pritiskove zaradi svoje blokovske neodvisnosti z obeh strani ideološko razcepljene in s hladno voljo zastrupljene takratne Evrope.

ODPRTA MEJA

Pomemben korak naprej je nedvomno predstavljala londonski memorandum o soglasju, ki je 1954 princel novo razmejitve in tudi obojestransko zaščito narodnostnih manjšin v obliki posebnega statuta. Londonski sporazum je bil pomemben zato, ker je opravičil postopno odpiranje meje. Nastaja so novi instituti obmejne sodelovanja, videmski sporazum o maloobmejnem osebne in goriški in tržaški sporazum o maloobmejnem blagovnem prometu, manjšinska vprašanja je reševal posebni mešani odbor. Na jugoslovansko-italijanski meji je nastalo nekaj novega,

izredno važnega za razvoj odnosov v tem delu sveta. To je bil institut odprte meje. Psihološko-politično je bilo to izredno pomembno.

Najprej se je v obmejnem prebivalstvu in v političnih strukturah samega zamejstva, nato pa tudi širše prebijalo na površje prepričanje, da ni bistvo nerešene meje v njenem premikanju, teritorialnih pretenzijah in boju za pripojitev narodnostnega ozemlja, pač pa je moč bolje reševati probleme s postopnim spreminjanjem meje ločnice v mejo povezovalko, ki spaja narode in ljudstva. V kratkem času enega desetletja je odprta meja postala pomembna pridobitev prebivalstva in vseh naprednih sil na obeh straneh meje, pridobitev, ki bi jo lahko ukinili samo za ceno težkega političnega spopada z interesi obmejne prebivalstva.

Jugoslavija je bila prva socialistična dežela na svetu, ki je premagala komplekse manjvrednosti do kapitalističnega sveta, ki je odprla mejo, dovolila svobodno gibanje prebivalstva in zaposlovanja po svetu, odpravila vizume z vsemi tistimi državami, ki so pristale na svoboden medsebojni pretok svojih državljanov, odprla pa je tudi na široko vrata za gospodarsko, tehnološko, znanstveno, kulturno, športno povezovanje Jugoslovancev z vsemi kontinenti. Ni slučajno danes jugoslovanski potni list na črni borzi podzemlja najbolj cenjen in nadražji. Poleg širših mednarodnih razlogov zaradi puščanja napetosti v Evropi, nadaljnje mednarodne afirmacije in notranje trdnosti socialistične Jugoslavije ter politične krepitve naprednih sil znotraj Italije je gotovo proces postopnega odpiranja meje in širokega bilateralnega gospodarskega in političnega sodelovanja vsebolj potiskal iredentistične in nazadnjaške neofašistične sile v italijanskem prostoru in na Tržaškem v defenzivo in izolacijo. Nadaljnje vzdrževanje nekega odprtega potencialnega žarišča za avanturistične špekulacije z usodo Jugoslavije se je izčrpalo. Vsebolj je pričelo dozorevati pozitivno vzdušje, vzdušje zaupanja in volje po dokončnem sporazumu o meji, ki naj bi uredil še tista odprta vprašanja, ki so obstajala zaradi različnih tolmačenj določil mirovne pogodbe leta 1947, ustvarjajoča na zapadni meji videz provizoričnosti in začasnosti.

POGLED V PRIHODNOST

Osimski sporazumi so, odstranjujoč negativne izkušnje in recidive preteklosti, potegnili pri oblikovanju svojih številnih dokumentov mnoge dosedanje pozitivne pridobitve in izkušnje; to so bile pridobitve skupnega boja proti fašizmu, to je bila izkušnja maloobmejnega osebnega in blagovnega sodelovanja, to je bilo sodelovanje občin in pobratimsko povezovanje šestdesetih jugoslovanskih in italijanskih mest, to je bil doseženi nivo priborjenih pravic slovenske in italijanske manjšine, ki sta bila pomembni subjekt v graditvi novih odnosov.

Osimski sporazumi predstavljajo pravi vzorec modernega dogovora prav zaradi tega, ker niso usmerjeni le v preteklost, ker ne razrešujejo samo starih nesporazumov in sporov, pač pa so prvenstveno usmerjeni v bodočnost, ustvarjajoč temelje za novo vizijo prihodnosti. Odprli so možnosti za nove oblike gospodarske in tehnološke integracije na področju, ki je bilo predvsem zaradi nerešene obmejne vprašanja in narodnostno zaostrenih odnosov gospodarsko in razvojno prizadeto, saj je znano, da niti domači niti mednarodni kapital noče pritekati in dolgoročno investirati v kraje, ki so mednarodno pravno negotovi in zapleteni v spore.

Odprava hipoteke nerešenih mejnih problemov in ureditev varstva manjšinskih pravic za dele slovenskega in italijanskega naroda je ustvarila solidne temelje za trajno in solidno gospodarsko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo. V tem sklo-

pu je tudi svobodna industrijska ceno koristno sredstvo, ki bo v močnem olajšalo vključevanje in ekonomsko povezovanje tega področja na eni strani z evropsko gospodarsko skupnostjo, po drugi pa s celotnim jugoslovanskim zaledjem in širše proti vzhodu. Obenem je ustvarilo solidne temelje za skupne nastope z Italijo na tretjih tržiščih in z gospodarstvi nevrščenih dežel.

Ne gre torej le za to, da je bilo odstranjeno žarišče, ki je predstavljalo permanentno potencialno nevarnost za oživljanje iredentizma, šovinizma in teritorialnih sporov, v kateri se običajno vključujejo (če jih že ne začnejo) reakcionarni mednarodni krogi in blokovske sile. Ne gre le za to, da se z Osimskimi sporazumi močno zmanjšujejo pogoji za umazano špekulantsko igro proti suverenosti nevrščne Jugoslavije in njene samostojne izvirne socialistične graditve. Gre za več, gre za primer potrditve pravilnosti naše odprte zunanje politike sožitja in sodelovanja. Poosimsko obdobje bo na veliki preizkušnji, ko bo moralo pokazati, v kakšni meri bi se morala začeti uresničevati sklepna lista Helsinkov na vseh mejah in v vseh strukturah sodobne Evrope.

OSIMO ZAJEMA SMISEL HELSINKOV

Če bi primerjali sporazume od dokumenta do dokumenta, od črke do

črke s sklepno listino konference o varnosti in sodelovanju v Evropi, bi lahko dokazali, da je v njih v celoti obsežen smisel helsinškega posvetovanja evropskih držav, ki naj bi premagovale blokovsko zaprtost. Vse tri košarice sklepne listine konference o evropski varnosti in sodelovanju so zapisane tudi v Osimu. Tudi ta pogodba temelji na 10 načelih nevrševanja in suverenosti dveh evropskih držav, ona odpira velike možnosti za gospodarsko, kulturno, znanstveno in ekološko multilateralno sodelovanje ter predstavlja pomemben prispevek k varstvu narodnostnih in drugih elementarnih državljanov pravic, gibanju oseb, idej in blaga. Obenem pa je Osimska lista tudi pomembna za uresničenje helsinškega dokumenta glede Sredozemlja in bližnjevzhodne krize, saj Italija in Jugoslavija kot sredozemski sosedi direktno vplivata s svojimi odnosi in položajem na reševanje tudi sporov v njihovi bližini.

Ne gre torej le za bilateralno pogodbo, ki se konča na mejah Jugoslavije in Italije. Vpliv poosimskega obdobja se bo po mojem čutil vedno bolj in vedno globlje v globalni evropski in svetovni politiki. V gospodarsko, kulturno, prometno razviti in povezani Evropi ne more institut odprte meje in sodelovanja na njenem Jugu ostati izoliran in brez vplivanja na miselnost in obnašanje drugih držav, zlasti v naši sosesčini.

Področje, v katerem danes živi in se razvija italijanski, naši jugoslovanski, pa številni drugi balkanski narodi in narodnosti, ima nekatere skupne značilnosti, ki jih povezujejo v strateško enake družbenoekonomske smotre in cilje. Predvsem gre za

enako gospodarsko slabo razvito področje. Tu žive, bi rekel pisatelj Ivan Cankar, proletarski narodi. Tudi gospodarsko relativno najbolj razvita Italija predstavlja dokaj šibko točko v Evropski gospodarski skupnosti.

GOSPODARSKI RAZVOJ — GLAVNA POTREBA

To pomeni, da je hitrejši gospodarski razvoj ena temeljnih interesnih črt za vse narode krog in krog nas. Naslednja karakteristika tega skupnega življenjskega in delovnega prostora je v tem, da je to pravi mozaik različnih narodov in manjšin, različnih kulturnih silnic, demokratične tradicije, religij in običajev. V glavnem so to narodi zamudniki v pogledu oblikovanja lastne suverene države in vplivi velikih sil so na tem področju močnejši kot drugod. Zato je druga temeljna gibalna sila napredka narodov na Balkanu protikolonialistična in protimperialistična orientacija, boj za svobodo, neodvisnost in enakopravne odnose med narodi. Številni manjšinski nerešeni problemi so le del tega antiimperialističnega in antihegemonističnega boja narodov na tem področju, pri čemer je neurejenost manjšinskega varstva največja hipoteka preteklega zgodovine. Tretja značilnost narodov, ki žive v tem delu Evrope, je tudi v tem, da imajo močno ekonomsko emigracijo z velikimi starimi izseljenskim centri ter novimi delavskimi kolonijami v Zapadni Evropi. Značilna je tudi nenakomerna notranja gospodarska razvitost balkanskih dežel, pri čemer ima vsaka svoj nerazvit „jug“ ali „vzhod“. Značilen je tudi hiter porast mestnega prebivalstva z novimi socialnimi problemi, ko nastaja nov delavski razred na precej nizki stopnji kulture dela in strokovne usposobljenosti.

Vse te okoliščine bi zahtevale širše in globlje multilateralno sodelovanje balkanskih narodov in držav, kakršno je v resnici. Različni ideološki vplivi, politika velikih sil in nakopičeno nezaupanje vpliva v nasprotni smeri, v smeri zapiranja z državne meje in avtarkičnih teženj v gospodarski razvojni politiki. Zato dobiva bilateralno sodelovanje in tudi drobnim koraki, ki prebijajo obstoječe nezaupanje v tem delu sveta, poseben pomen. Institut odprte meje pomeni tak droben korak k velikemu skupnemu smotru novih odnosov med narodi in ljudmi. Jugoslavija ponuja poosimsko perspektivo odprte meje in sožitja tudi preostalim šestim sosedom, prepričana, da je taka pot skladna z interesi narodov in narodnosti, da jim odpira perspektivo mirne in ustvarjalne prihodnosti, za katero jih je pretekla zgodovina opeharila, perspektivo srečnejšega jutrišnjega dne.

Resnični višek te perfidnosti pa je nedvomno v tem, da na pomisleke in proteste prizadete manjšine ter na svarila in zaskrbljenost Jugoslavije hinavsko odgovarjajo, da je zvezna vlada vedno poskušala doseči skupne rešitve z manjšinami in da je slej ko prej zainteresirana na dobrih odnosih z Jugoslavijo. Verodostojna in resnična pri vsej tej hinavščini je edino le trditev, da boče vlada izpolnitev člena 7 državne pogodbe in rešitev še odprtih vprašanj „naiti v okviru v ta namen na novo ustvarjenih zakonitih možnostih“ — toda pri tem zavestno in sramežljivo zamolči, da te „možnosti“ in takšno „reševanje“ pomenijo očitno revizijo državne pogodbe.

Perfidnost „made in Austria“

Za vse tisto, kar se v Avstriji sedaj dogaja v okviru tako imenovanega „reševanja“ manjšinskega vprašanja in izpolnjevanja obveznosti iz državne pogodbe, je možen samo en izraz: perfidnost made in Austria. Kajti ta „perfidnost made in Austria“ je v resnici tako podla, umazana, nestvarna, nizkotna, ogabna, zlohotna in sramotna, da v besedišču kulturnega jezika in omikanega ljudstva zmanjka izrazov, s katerimi bi se dalo te stvari opisati dovolj točno in jasno.

Samo zato, ker tako želi in zahteva peščica najbolj zagriženih nemških nacionalistov, se vsa „uradna Avstrija“ od merodajnih političnih strank preko vlade do zakonodajalca spusti na raven ubogljivega izvrševalca genocidne politike. Pri tem se sicer (še) ne poslužuje metod fizičnega nasilja, toda z ozirom na konsekvence to na videz „demokratično“ iztrebljanje manjšin potom statističnih trikov in diskriminacijskih zakonskih ukrepov prav nič ni manj obsodbe vredno kot pa zločinski teror, ki ga je uveljavljal nacizem. Namen in cilj je bil in je ostal isti: uničiti slovenski življenjski, da bo na Koroškem končno zavladal mir, kakor je bil napovedan v glasilu KHD.

Pa se imajo za kulturne narod, za demokratično družbo in za pravno državo; v vsem tem se imajo v svoji domišljavosti celo za vzor drugim narodom, družbenim sistemom in državam. V resnici pa je njihovo početje naravnost višek nekulturnosti, nedemokratičnosti in nepravnosti!

Za dokaz tega zadostuje opozorilo na sedanjo ogabno licitiranje okoli števila vasi in občin, kjer bi bili za „koroško svojstvenost“ morda le sprejemljivi dvojezični napisj oz. kjer bi Slovincem „velikodušno“ dovolili, da se poleg nemškega uradnega jezika smejo posluževati tudi še slovenskega pomožnega jezika. Ob dejstvu, da so v zoževanju in okrnevanju stvarnega in krajevnega območja v ljavnosti člena 7 dunajski „eksperti“ celo prekosili koroško tridinstvo, se prav nič ne bi čudili, če bi se iz vse te umazanije porodila „rešitev“, s katero bi uradna Avstrija v protimanjšinskem nastrojenju pustila za seboj celo Heimatdienst.

Kljub temu pa svoje ukrepe hvalejo kot širokogrudne in vzorne; ponujajo zakon o narodnih skupinah kot edinstven primer manjšini naklonjen politike; vabijo in naravnost silijo nas v sovsete, ki so menda sploh višek vseh viškov — čeprav v resnici vse skupaj ni nič drugega kot perfidno skonstruirana fasada, za katero skušajo pred domačo in svetovno jav-

Obisk iz Švice

V dneh od 12. do 14. marca je — kakor smo poročali že v zadnji številki — bivala na Koroškem skupina iz Švice, ki se je predvsem zanimala za položaj in probleme koroških Slovencev. O svojih ugotovitvah in vtihih nam je skupina po vrnitvi domov poslala naslednjo izjavo za tisk:

Unter der Leitung von Herrn Alt-Regierungsrat (Mitglied der Kantonsregierung Basel-Land i. R.) Dr. Leo Lejeune hielt sich vom 12. bis 14. März 1977 eine schweizerische Informationsgruppe in Kärnten auf, der Vertreter der Kirche, der Wirtschaft, der Presse, der schweizerischen Bergregionen sowie ein italienischer Beobachter angehörten.

Das Hauptziel der Delegation, deren Aufenthalt privaten Charakter aufwies, war es, sich ein Bild über die Lage der slowenischen Volksgruppe in Kärnten zu machen, nachdem in den letzten Wochen Berichte über die zunehmende Aktivität deutschnationaler Kräfte gegen die Kärntner Slowenen in weiten Kreisen der schweizerischen Öffentlichkeit Besorgnis erregt hatten.

Die Teilnehmer der Informationsgruppe waren besonders beeindruckt vom Lebenswillen der slowenischen Volksgruppe und ihrer Kultur, die in Folklore von hohem künstlerischen Niveau ihren Ausdruck findet.

Die Informationsgruppe konnte sich davon überzeugen, daß die Führer der slowenischen Organisationen entschlossen sind, den Sprachenkonflikt mit friedlichen Mitteln beizulegen.

Sie zählt auf die Bemühungen aller Kärntner guten Willens, die sich bewußt sind, daß das friedliche Nebeneinander verschiedener Volksgruppen eine große Bereicherung für Kärnten und ganz Österreich darstellen könnte.

Es wurde mit den Vertretern der slowenischen Verbände, den Herren Dr. Zwitter, Dr. Grilc, Feliks Wieser und Filip Warasch, vereinbart, daß in nächster Zeit slowenische Folkloregruppen und Referenten in die Schweiz kommen werden.

Zum Abschluß ihres Aufenthaltes ließ sich die Informationsgruppe auch von Vertretern der Kärntner Landesregierung über deren Standpunkt in der Minderheitenfrage sowie über Fragen der Wirtschaft, des Tourismus und des kulturellen Lebens berichten.

Die Informationsgruppe hofft, mit ihrem Besuch einen Anstoß für vertiefte Beziehungen zwischen Kärnten und der Schweiz, von Alpenland zu Alpenland, gegeben zu haben.

Razstava „Cankarjevo gledališče“ v Celovcu

Ostanimo zvesti Cankarjevi besedi!

(SLAVNOSTNI GOVOR IVANA POTRČA)

Kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, je bila v sredo prejšnji teden v avli Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu odprta razstava „Cankarjevo gledališče“, ki jo je ob stoletnici rojstva Ivana Cankarja lani pripravil Slovenski gledališki muzej v Ljubljani in je medtem prepotovala že številna gledališka središča v Sloveniji in ostali Jugoslaviji, pa tudi v Italiji med tamkajšnjimi Slovenci.

Otvoritev razstave v Celovcu je bila pomemben kulturni dogodek, namenjen počastitvi Cankarjeve stoletnice. Poleg predstavnikov slovenskih narodnih in kulturnih organizacij ter ljubiteljev slovenske kulture in še posebej Cankarjeve besede iz mnogih krajev južne Koroške vse od Brda pri Šmohoru pa do vzhodnih delov Podjune so se otvoritve udeležili tudi številni častni gostje, med njimi jugoslovanski konzul v Celovcu Peter Zupančič in vicekonzul Milan Miškov, podpredsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Bratko Kreft, upravnik Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani Janez Šenk, predsednik Kulturne skupnosti SR Slovenije Miloš Poljanšek, predsednik Stalnega slovenskega gledališča v Trstu dr. Josip Tavčar, ravnateljica Slovenskega gledališkega muzeja v Ljubljani Majda Clemenz, dopisni član SAZU in predsednik Zveze slovenskih pisateljev Ivan Potrč in mnogi drugi.

Po uvodni pozdravni besedi, ki jo je kot hišni gospodar in hkrati v imenu Slovenske prosvetne zveze in Krščanske kulturne zveze kot prireditelj razstave izrekel ravnatelj gimnazije dvorni svetnik dr. Pavle Zablatnik, je kratko spregovorila tudi ravnateljica Slovenskega gledališkega muzeja v Ljubljani Majda Clemenz. Izrazila je veselje, da je Cankarjeva razstava po prireditvah v Sloveniji in ostali Jugoslaviji ter med Slovenci v Italiji prišla zdaj tudi še na Koroško. Gimnaziji je izročila lepo zbirko knjig, ki so jih poklonile založbe v Sloveniji, učiteljski zbor slovenske gimnazije pa je povabila, da za mednarodni dan gledališč prihodnji mesec obišče predstavo Cankarjeve drame „Za narodov blagor“ v Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani.

O Ivanu Cankarju in njegovi umetniški izpovedi je v izbranih besedah spregovoril predsednik slovenskih pisateljev Ivan Potrč (njegov slavnostni govor objavljamo posebej — op. ured.), nato pa so člani Stalnega slovenskega gledališča v Trstu izvajali recital Cankarjeve drame „Jakob Ruda“. Delež tržaških gledališčnikov in sploh Trsta je bil pri uprizorjanju Cankarja že vselej enkrat: za Ljubljano, Mariborom in Celjem je Trst že na četrtem mestu po številu uprizoritev Cankarjevih del in tudi po drugi svetovni vojni je tržaško slovensko gledališče zavestno pričelo s Cankarjem — z dramo „Za narodov

blagor“, s katero je lani proslavilo tridesetletnico svojega povojnega delovanja. Zato imajo tržaški gledališčniki naravnost inlimno raz-

(Dalje na 4. strani)

AULA SLOVENICA

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5 — 7

Razstava MATEJA STERNENA bo odprta do petka 1. aprila 1977, in sicer od ponedeljka do petka med 13. in 17. uro. Prisrčno vabljeni!

Naš pisatelj France Bevč je terjal od nas, da moramo Cankarja ljudem približati, se pravi, približati tako Cankarjevo knjigo, njegova pesem, povest, dramo in kritiko, tako leposlovno ko družbeno kritiko, kakor moramo ljudem približati njegovo pisateljsko in človeško osebnost.

In takšen je tudi namen celovskega srečanja, ko je pred nami razstava Cankarjevega gledališča, kakor jo je pripravil lani ob stoletnici Cankarjevega rojstva slovenski gledališki muzej. Tako je ta razstava, ki smo jo videli po naših krajih, po celotni jugoslovanski domovini, a tudi onstran naših meja, zdaj pred vami, na vaši gimnaziji, da bi vam Cankarjevo pisanje in njega samega približala — vse to še tudi poleg njegove besede in njegove zgodnje drame, iz Jakoba Rude.

Vendar pa niti Cankarjeva gledališka razstava, ki jo je naš gledališki muzej tako skrbno in smiselno pripravil, niti sama Cankarjeva dramska beseda, ki jo boste slišali, in niti teh nekaj mojih besed se zdaleka ne bo — in niti ne more — o takšni pisateljski osebnosti, kakršna je Cankarjeva, vsega povedati. Komaj to bi vam rad povedal in bi vam hotel povedati, kako naj bo Cankarjeva napisana beseda — ona sama — tista, ki vam naj razodeva pisateljevo misel in čustvo ali srce.

Da, srce! „Beril ga s srcem...!“ je napisal Cankar urednici Štebiji, ko ji je poslal knjigo o Hlapcu Jerneju in njegovi pravi. Se pravi, kako je bilo pisateljevo srce, pisateljevo čustvovanje ali sočustvovanje z ljudstvom tisto, ki je terjalo ali pisalo njegovo pesem ali povest ali dramo.

Rad bi vas, posebej pa še vas šolarje, obvaroval pred tistim strahom, ki so ga nam šolarjem v gimnazijah vcepili — ka-

ko da je Cankarjevo pisanje težko in kdaj tudi težko razumljivo. Ali — ko bi nam znali ti naši učitelji odgnati nekaj listega čustva, ki ga je Cankar nosil v svojem srcu ali v kamrici svojega pisateljskega srca, bi nam pisatelja in njegovo pisanje zelo približali, odklenili bi ga nam.

Prva pri Cankarju, pri njegovem pisanju, je bila do zadnjega vlakna doživeta življenjska resničnost — to je bila resničnost, kakršno je začel dojemati že v ranih otroških letih ta osmi otrok sproletariziranega vrhniškega krojača na njegovem kasnejem tolikokrat popisanem klancu siromakov. In tako se nam je zaradi te tako živo pisateljsko izpričane resničnosti začelo dogajati, da smo začutili, kako smo se pri branju Cankarjeve knjige začeli srečevati s svojim lastnim življenjem ali življenjem — začeli smo se srečevati z našo lastno družbeno stvarnostjo in z njeno narobešnostjo. Bolj ko smo življenje razumevali, tudi svoja lastna življenja, bliže nam je bil pisatelj sam — saj je bila prav njegova beseda tista, ki nam je pomagala, da smo mogli globlje pogledati v svoje lastne kamrice. Misel in hotenja, vse, kar je pisatelj oživljal in izpovedoval, vse nam je postajalo bližje — saj; napisano je bilo tudi s srcem, to je s tistim srcem, ki je toliko občutilo zaradi svoje osiromašene in žalostne domovine, tolikšno in tako veliko žalost, da še na svojo lastno tegobo ni pomislilo več, le takšno pisateljevo ljudsko srce, ki je čutilo za ljudstvom, je zamoglo živo povedati svojemu ljudstvu, kar je čutilo, je zamoglo s svojim ljudstvom vred terjati, s tem svojim narodom proletarjem: „Le vkup, uboga gmajna!“

Berite s srcem Kurenta, to Cankarjevo najbolj literarno napisano „starodavno pripovedko“, kakor jo je sam označil, pa boste začutili, kako je ta Kurent, ki gosla ljudstvu, pisatelj ali umetnik sam, in kako se je ta Kurent zapisal celo zlodeju ali neverniku, da bi mogel svojemu ljudstvu pomagati.

Da, Cankarjeve knjige, posebej pa še njegova dramska beseda, ki je vselej iz človeka in za človeka povedana z njegovim Hlapcem Jernejem, Martinom Kačurjem in Kurentom vred, vsa ta dela so odigrala Cankarjevo srce in njegovo obubožno slovensko domovino: „Odkar sem izpregledal, nisem videl veselega obraza; odkar sem shodil, so me tepili; ko je prišla in moje srce ljubezen, so me zasramovali, v srce so mi pljuvali. Ti pa stari, da bodo vsi veseli, kadar stopim mednje...“ Da, pisatelj je napisal ves čas v sebi svoj kurentovski manifest, svoje poslanstvo, umetnikove pesmi ali stvaritve: kamor je solza kanila, naj bi trava ozelenela, naj bi gozdovi zašumeli, naj bi mrtve bajte oživele. Neznanska je bila ta kurentovska ali umetnikova ali pisateljeva zvestoba domovini, tisti domovini, iz katere so njegovi slovenski proletarci morali ali v Ameriko ali na Nemško ali kamorkoli; in samo zaradi te svoje silne umetnikove vere v svoje ljudstvo, zaradi zvestobe do te svoje domovine je mogel zapeti: „Zemlja, zemljica, mati! Če nimaš kruha, daj mi kamen; če ob kamnu bom prepeval!“ In ta grenboka in pesnikovem srcu je ustvarila in zapela vselej tudi svojo visoko pesem.

Prisluhnimo ji: „Domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama in je rekel: Tod bodo živeli veseli ljudje!“ — „... vzrasla so nebosa pod Triglavom“ — in že je tu umetnikova visoka pesem slovenski besedi sami: „Bogatejši so pač drugi jeziki... — ali slovenska beseda je beseda praznika, pelja in vriskanja. Iz zemlje same zveni... in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj...“ In: „Močan si, o slovenski narod! Tisoč in petsto let krvaviš, izkravaj nisi!“

Tudi v časih postanosti, ki jih je Cankar doživljal, tudi v teh časih izgubljenih bitk je znala biti Cankarjeva žalostna pesem pesem človekove vere — celo to je zapisal v sonetu: „... in iz trahobne se rodi vstajenje.“

Prav takšna Cankarjeva pisateljska osebnost, ki je tako naša, da biti bolj ne more, pa je zaradi svoje pristne iskreno-

sti do človeka, predvsem pa do prizadete človeka tega našega sveta, pisateljska osebnost, ki zmore pisateljsko spregovoriti vsem ljudstvom tega našega sveta.

Že ena sama ali takšna njegova knjiga, kakor je zgodba o Hlapcu Jerneju in njegovi pravi, ta knjiga je do danes prevedena v devetnajst različnih jezikov — vse od angleškega, francoskega in nemškega pa tja do jezika Kitajske in Vietnam; nekateri jeziki, tako angleški in italijanski, pa imajo celo več prevodov. In prav ta knjiga je bila natiskana in ponatisnjena v teh različnih jezikih sveta čez tridesetkrat; začeli so to knjigo prevajati že 1925. leta, nekaj let po pisateljevi smrti.

Tolikšni prevodi in v toliko jezikov, vse to nam vendar veliko pove. Pove nam, kako je Cankarjeva knjiga, to je lista Cankarjeva in naša slovenska knjiga, ki je pripovedovana z najboljšo mojstrsko napisano slovensko besedo, a ki je bila hkrati tudi najbolj revolucionarno pisanje pri nas takrat, kako je bila to tudi

Razstava

CANKARJEVO GLEDALIŠČE

v avli Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu (Ebentaler Strafe 14) je odprta le še do 28. marca, in sicer danes ter v ponedeljek od 14. do 17. ure.

Izkoristite še to priložnost. Prisrčno vabljeni!

Slovenska prosvetna zveza
Krščanska kulturna zveza

tista beseda, ki je budila tako nas, kakor je budila in budi hkrati narode in ljudstva po svetu, da bi si ta ljudstva ustvarila lepši in pravičnejši svet.

To, kar velja za knjigo o Hlapcu Jerneju, to velja za Cankarjevo dramatiko, Cankarjeva dramatika, ta železni repertoar naših gledališč, postaja tudi last vseh jugoslovanskih gledališč — še veliko več: celo njegova pripovedna beseda, naj omenim samo Martina Kačurja in Hlapca Jerneja, postaja dramska beseda in govori svetu, se pravi, da je ostala živa, ko pripoveduje o človekovi sliski ali z odra, ali s filmskega platna, ali s televizijskega ekrana. Prav zadnje čase ste magli brati o italijanski odrski upodobitvi Martina Kačurja, tako po italijanskih kot po naših odrih. Ne moremo si zamisliti boljšega in trdnjšega mostu med dvema sosednima narodoma, kakor je spoznavanje in zblizevanje preko napisane umetnikove besede, to je tiste besede, ki je bila sicer o našem človeku, vendar pa je tudi vsemu človeštvu napisana.

In tako bi to svoje besedovanje tudi končal z Bevčovo željo o Cankarju in bi enako želel, da bi ostali zvesti Cankarjevi besedi sami, to je njegovi knjigi in njegovemu pisateljskemu izročilu; to nam bo pomagalo razumeti Cankarjev čas in nam bo najbolj razodevalo pisatelja samega. Zamoglo pa nam bo branje Cankarjevih knjig razodevati tudi današnjega človeka, razodevati tudi tragiko prenekaterega idealista ali dobrega človeka današnjih dni, naj bo na tej ali na oni strani naših meja. Nikoli pa tudi ne smemo pozabiti, kako je ali sprejemanje ali doživljanje ali spoznavanje katere koli druge kulture bogatenje lastne kulture — vsaka kultura je bogastvo tega našega vsak dan manjšega in bližjega sveta.

DR. ANTON SVETINA

PRISPEVKI K ZGODOVINI ŠMIHELA PRI PLIBERKU

Na koncu pisma informira tudi škofa, kdo vse se poteguje za izpraznjeno mesto vikarja v Šmihelu. Lastnik gosposčine Pliberk priporoča po svojem grajskem upravitelju, ki je prišel v tej zadevi osebno k Leberwurstu, pliberškega kaplana Jurija Riedla. Dobrovaški opat Oliepec je priporočal vikarja v Črni Mateja Tanka, ki je prosil za to mesto, ker je star in ne more v hriboviti črnski fari opravljati več svojih dolžnosti, v šmihelski fari pa bi jih lažje opravljal, ker leži vsa v dolini. Pliberški vikar Stergar pa intervenira za svojega brata Mihaela Stergarja, kaplana v Pliberku. Sam Mihael Stergar pa navaja v svoji prošnji, da je pripravljen na novo sezidati pogorelo in podroto župnišče, za kar je ostal v zapuščini Primuža Peera znesek 30 goldinarjev, ki jih je dala vlada v Celovcu, in 25 goldinarjev, ki jih je v te svrhe prejel pokojni Peer od škofa. Če bi pa dobil to mesto vikar v Črni Tank, prosil Stergar za vikarsko mesto v Črni. V prošnji tudi navaja, da je starejši duhovnik in že 20 let kaplan. Šmihelski farani in cerkveni ključarji pa so prosili, naj bi bil imenovan za vikarja v Šmihelu njihov kaplan Gregor Tomažej.

Za vikarja v Šmihelu je bil potem postavljen od škofa vikar v Črni Matija Tank, za vikarja v Črni pa pliberški kaplan Jurij Riedl. Generalni vikar Terpin je že čez dva dni, to je 25. aprila 1672 odgovoril Leberwurstu, da je škof prebral njegovo pismo in oporoko in mu je dal tale navodila: Ker je iz kopije po-

slednje volje razvidno, da pokojni ni napravil testamenta, ker v oporoki ni postavil glavnega dediča, temveč le legatarje, se lahko te legat na osnovi poslednje volje izplača. Ali pa bo za vsa izplačila zadostovala vsota 700 goldinarjev in nekaj več, kolikor je pokojni zapustil? Od tega zneska se naj najprej porabi znesek 95 goldinarjev za popravilo pogorelega župnišča. Nato se naj preceni inventar, ki ga je prevzel vikar Peer od svojega prednika Križaja. Vrednost tega inventarja se mora vpisati med stroške, v kolikor ta inventar ne bo povrnjen v naravi. Nato se naj izplačajo vsi upniki: najprej se naj izplačajo dolgovni družnični cerkvam, če je v zapuščini ostalo kaj denarja iz kazenskih primerov, nato se naj izplačajo ostali privatni upniki. Nato se naj poravnajo pogrebni stroški, ostanek pa se naj izroči najbližjemu sorodniku po krvi, da izplača ostale legat.

4. maja 1672 pa kaplan Gregor Tomažej poroča generalnemu vikarju Terpinu, da je bilo 1. maja med 12. in 1. uro ponoči vlomljeno v cerkev oziroma v zakristijo, kjer je bila shranjena cerkvena skrinjica. Skrinjico so ukradli, jo nasilno odprli in vzeli iz nje ves denar. Našli niso niti denarja niti storilcev. To je imelo tudi za dediče po pokojnem vikarju Peeru slabe posledice, ker je bil del njegove zapuščine v denarju hranjen v tej skrinjici. Še skoraj dve leti pozneje, dne 5. januarja 1674 je lastnik gosposčine Egkh grof Gallenberg interveniral pri generalnem vikarju Terpinu v

Ljubljani za svojega podložnika Mihaela Kraljiča v zadevi izplačila legata po pokojnem vikarju Primužu Peeru. Intervencija seveda ni mogla imeti uspeha, ker denarja ni bilo več.

Kakor je že zgoraj povedano, je bil naslednik vikarja Primuža Peera v Šmihelu Matej Tank, ki mu je škofijski ordinariat izdal dekret o namestitvi dne 23. aprila 1672. Iz tega dekreta izvemo, da je bil Matej Tank že 36 let duhovnik in da je ves ta čas služboval v ljubljanski škofiji v težavnih in hribovitih krajih, najprej v St. Janžu v Vinskih goricah, nato v župniji sv. Elizabete v Ljubnem in nazadnje 10 let v Črni. V svoji starosti je prošil za premostitev iz hribov v dolino k župniji Šmihel v Podjuni. Njegovo življenje je bilo vedno vzorno. V mladosti je bil komornik pokojnega škofa Reinalda Scharlichija, v Gornjem Gradu je študiral kazuistiko in govornišvo v času, ko je bil tam za župnika magister Filip Terpin. Njegovi prošnji se je ugodilo z ozirom na njegovo starost. Škofijski komisar Tomaž Friderik Leberwurst se pooblašča, da ga vpelje v posest izpraznjene župnije, da popiše inventar župnišča ter dolgeve pokojnega vikarja itd.

27. marca 1673 je vikar Matija Tank prošil škofijskega tajnika Matijo Sodarja za dovoljenje, da bi smel sestaviti nove urbarje podružničnih cerkva. Na koncu tega pisma pripominja, da je slišal o izdaji novega slovenskega evangelija in pričakuje, da mu bo en izvod tega evangelija, ki ga bo plačal na prihodnji sinodi, izročil gospod Luka.

27. marca leta 1675 pa vikar Matej Tank poroča generalnemu vikarju Filipu Terpinu v Ljubljano, da se je dne 19. junija leta 1674 porušil stolp župne cerkve in pri tem uničil cerkev z zakristijo in kostnico vred. Stolp sam

pa je do tal razrušen. Vikar prosi škofa za izdajo listine, s katero bi župnija smela pobirati milodare pri laikih in pri cerkvah. Za pobiranje je vikar Tank določil cerkvenega ključarja Matijo Rudolfa, ki je to funkcijo opravljal že več kot 30 let in sedaj prosi za razrešitev. Cerkev ključar Rudolf prosi tudi, naj bi se njegovega sina Jakoba, ki službuje kot duhovnik izven škofije, nastavilo v ljubljanski škofiji, da bi tako mogel pomagati svojim staršem, ki sta že 52 let poročena. Vikar Tank v tem pismu še prosi škofa, da odloči, koliko bi smele prispevati podružnične cerkve pri popravilu župne cerkve in stolpa, ki imajo v te svrhe pripravljene tele denarne zneske:

Cerkev sv. Martina in Ulrika v Večni vasi	300 gold.
Cerkev sv. Nikolaja v Dvoru	125 gold.
Cerkev sv. Vida v Kazazah	105 gold.
in posebej v čistem srebru	30 gold.
Cerkev sv. Tomaža v Metlovi	68 gold.
Cerkev sv. Urbana na Brezi	51 gold.
Cerkev sv. Ulrika v Humčah	48 gold.

V tej zadevi je potem sklepala leta 1675 sinoda v Gornjem gradu, ki je z dekretom dovolila, da smejo podružnične cerkve dati v te svrhe polovico razpoložljivega denarja. Izdajo listine za pobiranje milodarov vikarju Tanku pa je sinoda odklonila motivacijo, da je bilo pred leti prepovedano izstavljanje takih listin. Izjemoma pa je škof dovolil, da se izda listina za pobiranje milodarov, toda le v območju pliberškega cerkvenega okrožja. Ker so leta 1672 pri požaru župnišča pogoreli tudi vsi cerkveni urbarji, je sinoda naročila, da vikar sestavi nove urbarje.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Lepo uspeli 2. rožanski izobraževalni teden

Izobraževanje in kultura sta v boju za naš narodni obstoj vedno igrala pomembno vlogo. Temu dejstvu gre tudi zahvala, da smo koroški Slovenci vzdržali vsem pritiskom preteklih stoletij, tako da še danes obstajamo in se kulturno izživljamo.

Kultura je zlasti za nas koroške Slovence, ki smo pripadniki manjšine in se zaradi tega moramo boriti za naš narodni obstoj, tako važna kot naš vsakdanji kruh, brez katerega si ne moremo predstavljati življenja. Ne samo to, kultura oz. izobraževanje sta nam vedno bila sredstvo, da smo se lahko uspešno borili proti mračnjastvu, tako da nismo prišli nikoli v položaj, ki ne bi bil v skladu z demokratičnimi principi človečnosti, kar pri mnogih drugih narodih, ne bi mogli trditi.

Prav iz tega spoznanja koroški Slovenci z veliko ljubeznijo gojimo kulturno dejavnost, v okviru katere prirejamo tudi izobraževalne prireditve kot je bil na primer Rožanski izobraževalni teden, ki so ga priredila rožanska Slovenska prosvetna društva v času od 13. do 20. marca.

V nedeljo je bil zaključen 2. rožanski izobraževalni teden, na katerem je letos sodelovalo kar pet (lansko leto štiri) Slovenskih prosvetnih društev — Bilka, Kočna, Rož, Gorjanci in Svoboda. Prireditve so bile v Bilčovsu, v Kofmari vasi, v Št. Jakobu, v Št. Janžu, v

Svečah in v Velinji vasi. Spored, ki so ga nudila društva, je bil izredno zanimiv in pester, saj je vseboval predavanja, diskusije, koncerte in zabavo.

Na otvoritveni prireditvi v Bilčovsu je predaval o „šentjakobskih kulturnikih od prof. Ahaclja do župnika Ražuna“ dr. Vinko Zwitter, to predavanje je bilo tudi v Št. Jakobu. O „moči in vplivu javnih občil“ je v Kofmari vasi in Bilčovsu govoril dr. Robert Saxer, o „hišnih in ledinskih imenih Velinje vasi in okolice“ pa dr. Anton Feinig in sicer v Velinji vasi in v Št. Janžu. Pažnjo so posvetili tudi mladini v obliki popoldneva iger in razvedrila. Tudi slovenska pesem je prišla do izraza, kar je povsem razumljivo, saj je le-ta najmočnejša oblika kulturnega delovanja koroških Slovencev. V soboto je bil pri Adamu v Svečah lepo uspel koncert, na katerem je nastopilo več pevskih zborov — iz Bilčovsa, Kofmare vasi, Sveč in Št. Jakoba. Slednji je

nastopil tudi na otvoritveni prireditvi in bil obkram deležen posebnega priznanja. Na koncertu je spregovoril predsednik KKZ Lovro Kasl in iznesel nekaj zanimivih misli o petju.

Zaključek 2. rožanskega izobraževalnega tedna je bil v nedeljo pri Miklavžu v Bilčovsu in sicer v obliki forumske diskusije, ki se je bavila z aktualno temo — Pogoji kulturnega delovanja na vasi.

Na zaključku 2. rožanskega tedna lahko povemo, da je bila prireditve vsekakor uspešna, to predvsem zato, ker so številni obiskovalci imeli na razpolago vrsto prireditev, ki so prav gotovo nudile vsaj nekaj, kar je vsakemu ugajalo, tako da upravičeno lahko trdimo, da je prišel sleherni na svoj račun. Če bodo omenjena društva nadaljevala svoje delovanje s takšnim zanosom kot do sedaj, potem smo prepričani, da bodo rožanski izobraževalni tedni postali — tradicija.

Nemški nacionalisti solijo pamet avstrijskim politikom

Vsa štetja v Avstriji so služila samo enemu cilju — škodovati manjšinam v državi, torej nasilni germanizaciji.

Pri zadnjem ljudskem štetju leta 1971 je 17014 Avstrijev navedlo slovensko kot svoj občevalni jezik. Največje odstotke slovenskega prebivalstva so izkazali sodni okraj Pliberk — 38 odstotkov, Železna Kapla — 37 odstotkov, Dobrla vas — 22 odstotkov, Borovlje — 19 odstotkov in Rožek — 12 odstotkov. Največ odstotkov je bilo zabeleženih v občini Sele in sicer kar 92 odstotkov.

Če primerjamo rezultate ljudskega štetja 1971 s prejšnjimi, dobimo presenetljive rezultate. Tako se je na primer število slovenskega prebivalstva na Koroškem v obdobju med štetjem 1951 in 1961 zmanjšalo za 30 %, v obdobju med 1961 in 1971 pa se je ponovno povišalo za 15 %. Te velike in čudne razlike, ki so seveda povsem nenormalne, je treba pripisati nacionalističnemu pritisku in nasilni germanizaciji, saj je mnogo ljudi, kar je povsem razumljivo, ki se v takšnih pogojih ne upajo priznati k slovenski narodni skupnosti. Omenjeni števni rezultati vzbujajo upravičene dvome v verodostojnost podatkov, ki zadevajo številčno stanje Slovencev na Koroškem.

Višek nesramnosti pa je bilo brez dvoma zadnje preštevanje posebne vrste 14. novembra minulega leta. Čeprav smo koroški Slovenci to „preštevanje“ uspešno bojkotirali, je pred nedavnim prišlo do „sporazuma“

treh v deželnem zboru zastopanih strank, ki so klonile pred Kärntner Heimatdienstom, ki je zahteval reševanje našega manjšinskega vprašanja prav na osnovi tega preštevanja, katerega smo bojkotirali.

Takšnega načina reševanja problema koroških Slovencev, ki hkrati predstavlja grobo kršitev oziroma revizijo avstrijske državne pogodbe, more dejansko biti zmožen le smrtni sovražnik koroških Slovencev, kot smo to že poudarili v našem listu.

Iz teh nekaj primerov popisov prebivalstva je jasno razvidno, da so le-ti protimanjšinske narave in da služijo nizkotnemu cilju ponemčevanja manjšin.

Pred nedavnim je koroški tisk, z majhno izjemo, slavil veliko zmago. Ominozni „sporazum“ treh koroških strank je označil kot „zgodovinski dogodek“ in „epohalno“ rešitev manjšinskega problema. Koroški „pisuni“ seveda tega niti sami ne verjamejo. Edino rešitev iz zagate, v katero so zašli, vidijo v tem, da se pred svetovno javnostjo hvalijo, kako Avstrija vzorno rešuje manjšinska vprašanja. Kljub tem samohvalam pa uživa Avstrija v svetu žalosten in sramoten sloves, da je najbolj manjšinam nenaklonjena država v Evropi. Za njo velja stari slovenski pregovor — lastna hvala se pod mizo valja.

Med besedami in dejanji je torej velik prepad, v katerega premostitev bomo dvomili tako dolgo, dokler si bodo koroški in avstrijski politiki pustili soliti pamet od Kärntner Heimatdiensta.

OB 35-LETNICI IZSELJEVANJA:

Obisk krajev nekdanjega pregnanjanja

Letos bo minilo 35 let od zločinske izselitve več sto koroških slovenskih družin. Zato namerava Zveza slovenskih izseljencev na večkratno željo iz vrst svojih članov prirediti obisk krajev nekdanjega pregnanjanja v Nemčiji.

Izlet bi priredili v sodelovanju z avtopodjetjem Sienčnik v Dobrli vasi ter predlagamo naslednje podrobnosti: izlet bi bil v drugi polovici aprila ali v začetku maja, trajal bi 2 ali 3 dni, obiskali pa bi nekdanja taborišča Hesselberg in Eichstätt ter med potjo še koncentracijsko taborišče Dachau.

Ker je dokončno načrtovanje (vključno določitve cene) možno šele potem, če prejmemo primerno število prijav, prosimo, da čim prej prijavite udeležbo ter sporočite svoje predloge in želje glede časa, trajanja in krajev izleta.

Najpozneje do konca marca sprejemata prijave Zveza slovenskih izseljencev, 9020 Celovec, Gasometergasse 10, ter avtopodjetje Sienčnik, 9141 Dobrla vas.

Naši pisatelji brali v Mariboru

Pododbor društva slovenskih pisateljev v Mariboru in Slovenska prosvetna zveza v Celovcu že drugo desetletje gojita tesne prijateljske vezi. Prvi kontakti so nastali že leta 1961, od leta 1964 dalje pa vsako leto pride do rednih medsebojnih obiskov med koroškimi in mariborskimi ustvarjalci pisane besede. Prav v teh letih je tudi na Koroškem prišlo do poživitve slovenske književnosti. Poleg nestorke slovenske književnosti Milke Hartmanove in Valentina Polanška so se pojavila še druga imena, ki danes sodijo v sodobno slovensko slovstvo na Koroškem, pa tudi slovensko književnost sploh.

Tako je pretekli teden prišlo do ponovnega srečanja oziroma nastopa koroških pisateljev v Mariboru, ki ga je pripravil tamošnji Pododbor društva slovenskih pisateljev. Milka Hartman, Valentin Polanšek in Andrej Kokot so bili gostje Šolskega centra za blagovni promet in Šolskega centra za gostinstvo. Naše goste so predstavniki in dijaki sprejeli izredno prisrčno. Najprej so ob navzočnosti naših pisateljev predvajali magnetofonski zapis, ki so ga pripravili slavisti in v katerem je nazorno orisano ozemlje ter slovenski življenjski na Koroškem, zatem pa so se posamezni avtorji predstavili z izborom svojih del. Mladi poslušalci so besedi naših književnikov pozorno prisluhnili in tudi sprejeli. To je zlasti pokazal razgovor, ki je sledil branju avtorjev. Mladi poslušalci so se živo zanimali za razmere v katerih slovenska beseda na Koroškem nastaja in pa tudi o življenju rojakov tu stran meje sploh. Gostje so odgovarjali na številna vprašanja in tako doraščajočim učencem dali vpogled tako na kulturno kot tudi na splošno življenje koroških Slovencev. Pri tem je posebno prišlo do izraza, da je stike med Slovenci tu in onstran meje še treba poglobiti, kajti le potom dobrega medsebojnega poznavanja, posebno med mladimi, je lahko dana učinkovita moralna in druga podpora boju koroških Slovencev za njihove pravice.

Ob slovesu so se dogovorili, da bo Slovenska prosvetna zveza v doglednem času povabila mariborske pisatelje na obisk na Koroško.

Razstava „Cankarjevo gledališče“ v Celovcu

(Nadaljevanje s 3. strani)

merje s Cankarjevo odrsko besedo in so to pokazali tudi s svojim recitalom, v katerem je v njihovi mojstrski izvedbi spregovorila sama Cankarjeva beseda.

Najbolj impresivno in prepričljivo pa nam o Cankarju in njegovi umetnosti razumljivo govori razstava, ki nam obenem tudi priča o tem, kako je Ivan Cankar bil in je še priljubljen med Slovenci, med ostalimi jugoslovanskimi narodi in med narodi širom po svetu. V dobro premišljeni razporeditvi in smiselni opremi je predstavljenih sedem glavnih dramskih del (Roman-tične duše, Jakob Ruda, Za narodov blagor, Kralj na Betajnovi, Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Hlapci, Lepa Vida) v besedi in sliki; zastopani so umetnikovi portreti, njegove risbe, rukopisi, plakati, fotografije režiserjev, igralcev, uprizoritev doma in v svetu, časopisna poročila, karikature in drugi dokumenti. Sledi prav tako zanimiv pregled dramatičnih in uglasbivih Cankarjevih del, ob koncu pa je prikazan še delež, ki ga imajo Cankar in njegova dela v televiziji in filmu.

Povsem pravilno je Cankar vedel, da bo prav z dramatikom in gle-

dališčem mogel doseči največje umetniške in vzgojne učinke. Samo v slovenskih poklicnih gledališčih je bilo doslej 124 uprizoritev omenjenih sedmih dramatskih del z okrog 1500 predstavami. Poleg tega imajo Cankarjeva dela redno na sporedu številna amaterska gledališča. Njegovo mogočeno, žgočo, a pravično odrsko besedo zvesto oznanjajo tudi številna jugoslovanska poklicna in amaterska gledališča, radio, televizija in film, za svoje pa jo sprejema tudi tujina. Vse to po pravici, saj je njegova, na odru izpovedana človeška in družbena misel last vseh sveta.

Zato nam gotovo ne bi bilo potrebno šele s preložitvijo prijateljskega srečanja in večerje po otvoritvi razstave iz preveč „ljudskega“ Volkskellerja v bolj „imeniten“ hotel Sandwirt dokazovati, da slovenska kultura ni več krizantema sira-makova, saj prav zvestoba Cankarju doma in v svetu najbolj dokazuje, da je že davno postala bogastvo bogatega. V tem spoznanju smo tudi koroški Slovenci sprejeli Cankarjevo razstavo, ki nam je še bolj odkrila globino in širino njegove izpovedi, nam še bolj utrdila ljubezen in spoštovanje za lepoto njegove besede.

Prvi zimski vzpon

V alpinističnem pogledu med najbolj privlačnimi stenami v Karavankah je prav gotovo 400 m visoka severna stena Celovške špi-ce (Klagenfurter Spitze, 2103 m), ki se nahaja v neposredni bližini najvišjega vrha Karavank 2236 metrov visokega Stola.

5. in 6. marca sta to steno, ki je trenutno še vkovana v sneg in led preplezala dva jugoslovanska alpinista, Zvone Andrejčič (Matica) in Janez Reberšak (Radovljica). Vstopila sta (100 m) po direktni smeri (IV) in iz nje prečila proti desni (200 m). To prečenje sta morala izvesti v strmih, ki je mestoma dosegla tudi 75°. Ta odsek smeri verjetno še ni bil preplezan. Tu sta alpinista bivakirala, izstopila pa sta po Horeschowskyjevem razu (100 m, III). Skupno sta plezala 10 ur in to ves čas v derezah. Bil je to prvi zimski vzpon.

Delegacija naših žena v Novi Gorici

Prejšnji teden so zastopnice ženskih organizacij treh obmejnih dežel, Koroške, Beneške Slovenije, Gorjske in Nove Gorice ustanovile v Novi Gorici koordinacijski odbor za mednarodno sodelovanje žensk. Pobudo za ustanovitev te ženske organizacije so pred dvema letoma dale žene iz Nove Gorice, ki so takrat v okviru mednarodnega leta žena, gostile delegacije obmejnih dežel.

Glavni cilj te nove organizacije je predvsem ta, da bi prišlo do tesnejšega sodelovanja med naprednimi ženskimi organizacijami treh sosednjih dežel. Poleg tega pa se koordinacijski odbor tudi prizadeva uresničevati deklaracije o človekovih pravicah, ki so zapisane v listini Organizacije združenih narodov, uresničevati sklepe konference o varnosti in sodelovanju iz Helsinkov, ohranjati in razvijati obstoj narodnostnih skupin z uveljavljanjem pobude, da bi se jezika manjšin učili tudi pripadniki večinskega naroda, uveljavili resnično enakopravnost med spoloma in narodi na področju kulture in gospodarstva ter skrbeti za poglobljanje medsebojnih stikov po geslu: Bolje se poznati, pomeni, bolje se razumeti.

Te začrtane smernice so žene sklenile uresničevati na svojih medsebojnih srečanjih, ki se bodo odvijala

izmenoma na območju treh sosednjih dežel. V okviru razprav so članice delegacij treh sosednjih dežel iznašale probleme, s katerimi so soočene v svojih prizadevanjih vsaka na svojem teritoriju. Tako je predsednica Zveze slovenskih žena na Koroškem Milena Gröblacher v svojih izjavah med drugim govorila o enotnem boju slovenskih žena na strani naprednih avstrijskih sil za izvajanje člena 7 avstrijske državne pogodbe in nakazala napore za enakopravnost slovenskega jezika v javnosti. Posebej je navedla pobude za odpiranje slovenskih otroških vrtcev (ki jih na Koroškem ni) kot enega izmed najpoglavnejših sredstev pri vzgoji v narodnostnem duhu. Delegatke ženskih organizacij so se tudi dogovorile, da bodo v prihodnje akcije vključile tudi republiko Slovenijo, tako za bodo ta srečanja dobila nove razsežnosti. Domenjeno je tudi bilo, da bo prihodnji delovni sestanek v Celovcu na Koroškem.

Po oficialnem delu srečanja, so si žene ogledale tovarno avtomobilskih delov Iskra in novo sodobno bolnišnico „Dr. Franc Derganc“ v Šenpetru pri Novi Gorici. Zaključek dneva so žene opravile v gostišču „Pri Marku“, kjer so bile gost predsednika občinske SZDL Nova Gorica, Lojzeta Laha.

Iz ruševin nastaja novo življenje

Lanskoletni potresi v Posočju so povzročili za 2,8 milijarde ND škode. Najbolj prizadete so bile toliminska, novogoriška in idrijska občina. Ob podpori cele Jugoslavije je že lansko leto uspelo, da so vsi potresniki prišli pod varno streho in da so zimo prestali na toplem.

Po programu medobčinskega odpora za odpravo posledic potresa in operativnega štaba Republiškega štaba civilne zaščite Slovenije, bodo letos v Posočju popravili 6.314 stanovanjskih hiš ter zgradili 984 poslopij. S tem bo popravljena celotna škoda lanskoletnih potresov v Posočju.

Pri odpravljanju posledic potre-

sa bodo sodelovala gradbena in razna druga podjetja s skupno več kot 3 tisoč delavci, enote vojakov, prostovoljci, ki bi delali ob sobotah in nedeljah in drugi. Naj poudarimo zlasti vlogo vojske, ki je lani dala neprecenljiv prispevek pri odpravljanju največjih težav neposredno po katastrofi v Posočju. Pomoč bo nudila tudi zvezna mladinska delovna akcija „Posočje 1977“, v kateri bo sodelovalo 800 fantov in deklet, po večini s poklici, iz vse Jugoslavije. Brigade bodo sodelovale tudi pri gradnji nove ceste, ki bo po potresu težko poškodovano Robidišče, najbolj zahodno jugoslovansko vas, povezala z Borjano oz. s Kobaridom in Tolminom.

Treba je tudi omeniti solidarnost ostalih jugoslovanskih republik in pokrajin Vojvodine ter Kosova za gradnjo novih šolskih poslopij na potresnem področju. Tako bodo z njihovimi sredstvi in delno iz drugih virov letos zgradili tudi nove osnovne šole v Breginju, Bovcu in na Žagi pri Bovcu, poleg objekte v okviru druge faze šolskega centra v Tolminu, dijaški dom v Tolminu, posebno osnovno šolo v Novi Gorici ter novo osnovno šolo z otroškimi vrtcem v Kojskem v Brdih.

Pri vseh prizadevanjih je treba poudariti solidarnost iz vse Jugoslavije, ki je odločilni dejavnik pri odpravljanju raznih katastrof, ki so že pustile jugoslovanske republike. To solidarnost pa je pripisali samo družbeni ureditvi, ki temelji na kolektivni vzajemnosti.

Solidarnost jugoslovanskega ljudstva pa se kaže tudi napram potresnikom v zamejstvu. Tako je SR Slovenija osmim družinam v vaseh Ažli, Barnasu in Klanjah v Benečiji, ki so izgubile domove v lanskih potresih, izročila ključke novih domov. Lepe montažne hiše, ki jih je izdelalo slovensko podjetje v Gorici, so torej dar Slovenije. V Ažli so ob tej priložnosti izročili tudi ključke desetih montažnih hiš, ki jih je prizadetim vaščanom podarila deželna vlada Furlanije-Juljske krajine.

V imenu slovenske delegacije, ki je bila prisotna, je domačinom želel prijetno bivanje podpredsednik republiškega štaba za odpravo posledic potresa Vinko Godec. Zahvalil pa se je župan občine Špeter Slovenov. Slovesnosti predaje ključev so poleg domačinov prisostvovali tudi visoki predstavniki Furlanije-Juljske krajine.

Ljudje v Posočju so že pozabili na strašne trenutke potresov v lanskem letu. Z izdatno pomočjo oblasti so si še pred zimo zagotovili varne strehe in topla stanovanja. Seveda se obnova še nadaljuje, tako da bo slika te lepe doline še mi-kavnejša. In ker se ljudje zavedajo tega, že delajo načrte, kako bi poživili turizem, ki ima na tem območju vse pogoje uspešnega razvoja, saj je prav Posočje obdarjeno s posebnostmi, ki so edinstvene na svetu.

Oglejmo si na primer podnebje. Čeprav je dolina sorazmerno kratka pa je v njej podnebje zelo različno, saj lahko na majhnem območju med Novo Gorico in Trento ugotovimo velike razlike. Tako na primer okrog Nove Gorice cvetijo fadeljni, 15 km severneje ob Kanalu, pa kmetje obrezujejo vinsko trto v zadnjem snegu, ki kopni. Pri Bovcu 60 km severneje od Nove Gorice lahko vidimo, kako ljudje hodijo skozi snežene tunele na dvo-rišče. Proti pričakovanju pa je v Trenti, ki je že pod močnim Triglavom manj snega kot v Bovcu. Samo nekaj kilometrov zahodno od Trente pa se nahaja področje, ki slovi po tem, da ima največ snega v Evropi in sicer južna stran kaninskega pogorja. Tam zapade tudi do 7 metrov snega. Zaradi obilice snega so tam možnosti smučanja skozi celo leto. Ta smučarski raj so povezali z žičnico iz Bovca.

Gospodarska lista Škocijan vabi na informativni sestanek s temo

ZAKAJ KOROŠKE STRANKE NE PRIZNAJO OBČINE ŠKO-CIJAN ZA NARODNO MEŠANO OZEMLJE!

ki bo v soboto 26. marca 1977 ob 20. uri v farnem domu v Škocijanu.

Predstavniki ZSO in NSKS vas bodo informirali o trenutni politični situaciji.

Prisrčno vabljeni!

Pozdrav beneških Slovencev

Člani Stalnega slovenskega gledališča v Trstu, ki so s svojim nastopom obogatili slavnost ob otvoritvi Cankarjeve razstave v Celovcu, so nam prinesli tudi pozdrave bratov iz Slovenske Benečije. V pismu, ki ga je v imenu Kulturnega društva „Ivan Trinko“ v Čedadu poslal koroškimi Slovincem predsednik Viljem Černo, je rečeno: *Dragi rojaki! Sprejmite najtoplejši pozdrav od vseh ljudi Slovenske Benečije, ki se kakor Vi borijo za narodno pravico in resnico, kakor Vi vidijo v kulturi bogastvo, napredek in uresničenje najosnovnejših manjšinskih pravic; kakor Vi obujajo v veseli pomladi moč ljubezni do rodne zemlje, do slovenske materine besede, ki se je ohranila kot umetnina preko vekov, čeprav so jo hoteli s silo pretrgati.*

V vaših in naših srcih klije enotna slovenska pesem kot izraz skupne življenjske zavesti!

Skupaj orjemo ledino osveščanja ter preraščamo v boj tisočev svobodnih in demokratičnih zagovornikov pravic narodne individualnosti, idealov enakopravnosti ljudi, ki želijo zaživeti v iskrenem sodelovanju in medsebojnem spoštovanju in v najširši zaščiti na vseh področjih, da se tako zasvetijo žarki nove pravičnosti, svobode in plemenite demokracije.

Vi služite najvišjim vrednotam kulture. Vaš nenehen boj v reševanju problemov slovenske narodne skupnosti na Koroškem je zakonita pot, ki plemeni človekovo življenje in varuje zeleno vejo svobode!

S srčnimi pozdravi!

Kulturno društvo
„IVAN TRINKO“
Čedad — Italija

Občni zbor SKZ

Gospodarski in narodno-politični trenutek naše narodne skupnosti nas postavlja pred potrebo, da mobiliziramo vse sile za zaščito naše narodne samobitnosti.

Predvsem smo dolžni, da v polni meri aktiviramo slovenske narodne organizacije in jih vključimo v borbo za ohranitev naših gospodarskih in narodnostnih pozicij.

Znano je, da so strukturni procesi močno razredčili naše kmetijsko področje in da še naprej ogrožajo eksistenčne osnove pretežnega dela slovenskih kmetij. Nakazani procesi torej krčijo področje, ki je od nekdaj predstavljalo bazo za gospodarsko in narodnostno hoteenje in uveljavljanje naših ljudi.

Po drugi strani pa obstoj naše skupnosti ogrožajo uradni avstrijski politični dejavniki, ki z neizpolnjevanjem člena 7 avstrijske državne pogodbe in brezobzirnim diktatom skušajo izničiti pravice, ki jih nam zagotavlja avstrijska državna pogodba.

Zato je čas, da se v borbo za gospodarske in narodnostne pravice koroških Slovencev vključijo tudi Slovenska kmečka zveza.

Vabimo vas, da s čim številnejšo udeležbo in aktivnim sodelovanjem na občnem zboru podprete prizadevanja pripravljalnega odbora, da popelje Slovensko kmečko zvezo iz trenutnega zatijša v odločno zavzemanje za gospodarske in narodne pravice naše skupnosti.

Pripravljalni odbor SKZ

V Sloveniji na 5,8 prebivalca osebni avtomobil

Avtomobilska industrija v Jugoslaviji je zelo aktivna. Tako so lani izdelali ali sestavili skupaj 194.607 avtomobilov, kar je za 11.419 avtomobilov ali za 6,23 odstotka več, kot so jih izdelali oziroma sestavili leta 1975. Poleg omenjene domače proizvodnje pa so lani uvozili 52.000 avtomobilov, kar je sicer za 22.000 več, kot so jih uvozili leta 1975, a za 3000 manj kot so jih uvozili predlanskim.

Konec lanskega leta so v Jugoslaviji našli 1,73 milijona osebnih avtomobilov, kar je za 13 odstotkov več kot jih je bilo predlanskim. Ta številka prepričljivo dokazuje, da gre do avtomobilov kljub krizi, ki še vedno tare naš planet, kar dobro v promet. V nakupu avtomobilov so bili lani najbolj aktivni v Vojvodini, kjer so povečali število vozil kar za 16,9 odstotka, na Kosovu (ki velja za najbolj nerazvit predel Jugoslavije) so ga povečali za 15,2 odstotka, v Makedoniji za 13,9 odstotka, v Sloveniji za 13 odstotkov, v ožji Srbiji (brez avtonomnih pokrajin Vojvodine in Kosova) za 12,9 odstotka, v Črni gori za 12,4 odstotka in na Hrvaškem za 10 odstotkov.

Največ avtomobilov so imeli lani konec decembra v ožji Srbiji, in sicer 453.488, na Hrvaškem so jih imeli 405.466, v Sloveniji 306.015, v

Bosni in Hercegovini 194.734, v Vojvodini 193.574, v Makedoniji 113 tisoč 889, na Kosovu 34.311 in v Črni gori 29.412.

Če sedaj primerjamo število lanskih avtomobilov s številom prebivalstva, potem vidimo, da je prišel lani osebni avtomobil v Sloveniji na 5,8 prebivalca, v Vojvodini na 10,3 prebivalca, na Hrvaškem na 11,1, v ožji Srbiji na 12, v Makedoniji na 15,8, v Črni gori na 19,1, v Bosni in Hercegovini na 20,7, na Kosovu pa je prišel osebni avto na 41,7 prebivalca. V Jugoslaviji je prišel osebni avto lani na 12,4 prebivalca.

SLOVENSKA KMEČKA ZVEZA

bo imela v soboto 26. marca 1977 s pričetkom ob 9. uri svoj

REDNI OBČNI ZBOR v dvorani I Delavske zbornice v Celovcu, Bahnhofstr. 44, 1. nadstropje.

Delegati in gostje so prejeli pismena vabila in so naprošeni, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

Odbor

IVAN CANKAR

11

HIŠA MARIJE POMOČNICE

Na postelji, v mraku, leži mali brat, razodet je in poten, polodprta usta sopejo težko; zdaj je zavzdihnil, zdrnil se je v spanju. Za mizo sedi mati in šiva, globoko kloni glava; urno se giblje roka, šivanka vbada enakomerno, ne prestando. Ali postala je roka, oči strme in ne vidijo ničesar, mirno kapajo solze in neprestano, že so bile izdolble dvoje strug na licih... Daleč je bilo to, ni bil več dom; strah jo bilo, če bi ležala tam na stari zofi in bi ne mogla zaspati in bi poslušala pozno v jutro, kako bi zavzdihnilo, zaihtelo zamolklo — iz noči, Bog vedi odkod, bi prihajali glasovi ranjenih, izgubljenih... Nekoč pa je bilo doma veselo in prazniško. Prišel je k njim mlad in lepo oblečen človek; vesel je bil zmerom in glasan, pomlad je prišla v hišo z njim. Mati se je vsa izpremenila; njene oči so se smejale, kakor nikoli prej, oblačila se je lepo, nosila je doma lepe čevljičke, pentljo, čipkast predpasnik, in kadar je šla z doma in jo je spremljal mladi gospod, je imela na glavi klobuk z rožami in svilenimi trakovi, na rokav rokavice, pozlačen brislet za pestjo. Ob nedeljah zvečer je bilo vino na mizi in ko je bilo pozno, je kuhala mati čaj in potem je šla z gospodom v izbico. Tam so še žvenketale čaše, čulo se je šepetanje dolgo v noč. Malči je bila oamljena od vina, od čaja, od lepih misli in je zaspala kmalu. Ko se je vzbudila, je sedela mati že za mizo; oči so bile malo rdeče, še zaspane, ustnice so bile kakor opaljene; delala je hitro in prestrašila se je vselej, kadar je bila ura na steni; tako jadrno je bežal čas... Prišla se je časih za glavo z obema rokama, ovila si je moker robec okoli čela. Ali takrat ni bilo nikoli solze iz njenih oči, tudi ne vzdihla iz njenih ust; celo ponoči, ko je sedela za mizo in je gorela svetilka, zunaj pa se je že dvigala meglena zora, je bil nasmeh na razpaljenih ustnicah... Malči ni mogla za-

spati, ker jo je skelela rana in takrat sta se razgovarjali resno, s šepetajočim glasom. Pripovedovala je mati, da je že čisto blizu drugo življenje; ustavila se je roka za trenutek, udarilo je bilo pač v čelu, v sencih in mati se je prijelja za glavo. „Tako bi ne mogla več dolgo, Malči... Zdaj rabimo veliko in delati je treba... delati. Ko bi človek mogel... tako noč za nočjo. Ampak ozre se na posteljo in vse se ustavi, roka se ne gane več kakor od svinca je... Kmalu bo drugače, Malči; še leto ne več, manj ko leto, in to mine tako hitro. Zdaj bo kmalu Božič, potem Velika noč — kakor da bi bilo že jutri, se mi zdi. Potem ne ostanemo tukaj, Malči. V drugo stanovanje se preselimo, vse novo pohištvo si napravimo. Jaz že vem, kako nam uredim stanovanje, vse sem že premislila natanko...“ In mati je pripovedovala, kako misli uravnati stanovanje. Vse je videla že tako jasno pred sabo, kakor da bi se že sprehajala po lepo urejenih sobah, kjer sije skozi okna, izza temnordečih zastorov, mirno sonce. Malči je poslušala vesela in ko je zaspala, se je preselila v tiste gosposke sobe; v lepem krilu je sedela na zofi, preproge so bile na tleh, od stropa je visel lesteneč in na majhni mizici, tako da je lahko posegla z roko, je bil belo pogrnjen pleten košek, do vrha poln slaščic... Prišel je Božič in je prišla Velika noč, mladi gospod pa je šel in se ni vrnil več. Mati je jokala, ko se je poslavljala, vse rdeče so bile njene oči, lica so bila čudno pegasta; spremila ga je in ko se je vrnila, je jokala še zmerom; tudi Malči samo je obšla žalost. Obljubil je bil, da se povrne kmalu, in da bo pisal; ali nikoli ni pisal in tudi vrnil se ni. Prvo noč po njegovem slovesu je delala mati za mizo; solze so tekle tiho, niti zavzdihnila ni. Ali nenadoma je zajokala na glas. „Nikoli več ne pride, nikoli več!“ — In res ni prišel. Mati se je žalostila, v svojem srcu pa je mislila zmerom, da se vrne. Dolgo je že bilo, minilo je že leto, dvoje let je minilo; ali zmerom še, kadar se je oglašil zunaj korak, se je mati zdrznila in je poslušala in je šla odpirat duri; zmerom še je slonel časih na večer ob oknu in je gledala z nape-tim pogledom, kadar se je bližala od daleč nerazločna moška postava — toda zavil je človek v stransko ulico, Bog vedi kdo je bil... Lasje so ji zdaj siveli in tudi se ni več lepo obla-

čila; vse je ležalo v omari; rdeči čevljički s pentljo, čipkasti predpasnik, spomladanski klobuk z rožami in svilenimi trakovi.

Malči si ni želela domov, samo v njenem spominu je bil še dom, v njenem srcu ga ni bilo več. Trpljenje je tam zunaj, sama žalost in grenboka. Hudobno gledajo oči in če gledajo blago, so vse solzne. Da, nič drugega nego zloba in trpljenje. V njenem srcu pa je ostala tista nejasna slika, ostale so tiste lepe sanje o „drugem življenju“. Malči je upala na drugo življenje, ali upala je komaj zavedno, brez solza in brez trpljenja. Tam je nebo jasno, neskončno, vse je čisto mirno, neoskrunjeno; širijo se zeleni travniki, pisani vrtni v neizmernost; vsi obrazi so tam mirni in prijazni in veselo gledajo oči.

VII

Od vseh strani je zazvonilo, od vzhoda in od zahoda; od neizmernega neba so lile božične pesmi, vrele so iz zimske zemlje.

To je bil dan, ko se je rodil Človek in vsa srca so se odpirala njemu v hvalo in ljubezen, vsa srca so zahrepenela k njemu.

Napotila so se k njemu tisočera uzaljena, ranjena srca. Vsi ubogi, zaničevani, zavrženi so se napotili, brezkonna procesija je bila. Vsi tisti, ki jih je bilo življenje s trdo pestjo, so odprli trudne oči in so vzdignili ranjene ude, šli so in so mu nesli srca naproti. Križani Človek je sprejemal vse, na nikogar ni pozabil, ki se mu je približal, vsem je delil dragocene darove. In bili so mu hvaležni in so zaupali vanj. Dar, ki jim ga je bil podelil, je bil vreden več, nego vsa oskrunjena bogastva, ki jih prodaja oskrunjeno življenje za oskrunjena srca. Kogar se je dotaknila njegova usmiljena roka, kogar je blagoslovil njegov pogled, tisti je izpregledal, padlo mu je breme raz ramena, lahke in poskočne so bile njegove noge. Večni Človek mu je bil podelil večnost. Kadar so skeleli udarci življenja, je romalo srce k njemu, v deželo utolaženega upanja, pozabljenega trpljenja.

Z otroki na pot

Ze sama misel, da morate na pot z otroki vas navdaja s slabo voljo. Poleg vseh skrbi, ki vas tarejo pred odhodom, je dostikrat tudi ta: kaj naj bi imeli s seboj na poti in na taborjenju ali med počitnicami. In kako bo prestal vožnjo vaš malček ali celo dojenček. Malo dobre volje in organizacije je treba, pa gre. Preden sedete na vlak, avtobus, ali avtomobil, pripravite v posebno torbo potrebno število stekleničk z mlekom, na vsako trdno privedite celjen in vsako zavijte v mehak prtček ali plenico. Poleg dajte še termos steklenico s toplo vodo, pa še par pleničk in nekaj vate za vsak slučaj...

Pri malo večjih otrocih pazite, da bodo dobili obroke hrane ob običajnem času. Najbolj bodo primerni sendviči s sirom, drobno sesekljano zelenjavo in jajci. Vsak kruhek posebej zavijte v papir in če naredite različne, jih še zaznamujte, da ne bo treba vsakega odvijati. S seboj lahko vzamete tudi kompot in sadje. Ne pozabite pa na pijačo, najboljši bo šipkov čaj z limono, ki ga imajo otroci zelo radi in je prijetno osvežilo. Otroci, ki se na poti slabo počutijo, naj dobijo pred odhodom lahek zajtrk, zdrob ali ovseni kosmiči so zelo primerni. V torbi imejte tudi polivinilasto vrečko, v kateri naj bo mokra goba ali majhna brisača, s katero boste otroke po jedi obrišali. Pri prav majhnem otroku ne bo odveč, če boste vzeli s seboj tudi njegovo nočno posodico. Dobijo se majhne iz plastične mase, ki so posebno praktične. Ne pozabite tudi na njegovo najljubšo igračo.

Nikar pa ne pozabite obvezno vzeti seboj za prvo pomoč nekaj najnujnejših zdravil. Terlesni termometer in praške zoper vročino. Tablete aminopirin (0,10 g) za otroke dobimo brez recepta. Jod, sulfamidne praške, obliž, ki ima v sredini prilepljen trak gaze, prvi povoj, "cik-cak" vato, jecoderm pasto zoper opekline in posip za otroke. Dobro je tudi, če imate eno ali dve ruti in nekaj sponk. To bi bilo menda vse. Če boste potovali takrat, ko je pričakovati najmanj gneče, tudi potovanje z otroki ne bo tako hudo. Srečno pot.

Drobni nasveti

- Predmete iz medenine lahko čistite z mešanico soli in kisa ali z ožeto limono.
- Oljnata barva ne bo naredila kožice, če jo hranimo v zaprti pločevinasti škatli, ki jo postavimo na "glavo".
- Dober detergent za pranje banj, umivalnikov itd. lahko naredite iz ostančkov mila. Raztopite jih v topli vodi, kateri ste dodali nekaj kapljic amonijaka.

Zdravilne lastnosti čebule

Čebula ni samo povrtnina, ampak jo zaradi upoštevanja vrednih zdravilnih lastnosti upravičeno prištevamo tudi med zdravilne rastline. Pravi jo, da je čebula doma v Indiji. V srednjem veku je prišla prek Italije v srednjo Evropo. Dandanes jo sade po vseh vrstovih in na njivah. Znana je cela vrsta sort. Suh, apnast svet da najboljši in najtrdnjši pridelek. Škodljivo je gnojenje s svežim hlevskim gnojem ali gnojnic. Poznana je ploščata, okrogla, hruškasta, bela, rumena, rdeča čebula.

ZDRAVILNOST: Čebula šteje med najstarejše zdravilne rastline južnih dežel v starem veku. O tem priča več tisoč let star zapis v klinopisu: "Če uživam v času vetrov (jeseni) čebulo, bom šele v času deževja (spomladi) spet trpel za bolečinami v trebuhu."

Zdravilnost izhaja iz neštetič številnih snovi. Čebula učinkuje podobno dražeče na kožo kakor česen, pospešuje prekrvljenost sluznice in spodbuja izločanje sluzničnih žlez. Gnitje in vretje v črevesju kar najhitreje preneha. Če omenimo, da sok čebule čisti kri, spodbuja tek, žene na vodo, krepi živce, pospešuje prebavo, odganja vetrove in gliste, mehča sluz, razkužuje in deluje protikrčno, še nismo našli vseh zdravilnih moči.

Omenili bomo še dva zdravilna učinka, ki sta bila že davno priznana v ljudskem zdravilstvu, ki pa ju je potrdila znanost šele po kliničnih preiskavah. Sok čebule namreč krepi srce, poleg tega pa pomaga, da se povrne spolna moč, če je izginila zaradi boleznih (telesne oslabelosti) ali pa zavoljo čezmerne pobotosti in skrbi (na živčni podlagi).

Uporaba v ljudskem zdravilstvu: Zmerno, toda redno uživanje čebule pospešuje prebavne procese.

Drobno narezano čebulo zakuhajo na mleku in to uživajo. To je odlično zdravilo zoper trebušne krče in težave v tuhu. Poleg tega prenehajo krvavitve iz želodca.

Pol čebule drobno narežemo in pojemo s kruhom — napenjanje in pekoča zgaga bosta brž prenehala.

Sok čebule, pomešan z medom, je eno izmed najboljših zdravil za živce. Na dan je vzeti 3 do 5 čajnih žličk.

Sok čebule, pomešan z medom, odpravi hripavost in pozdravi vnetje grla, je tudi cenjeno, zlasti pri suhem katarju dihalnih poti.

Čebulo popražijo na masti in to kolikor mogoče toplo denejo direktno na prsi ter s tem krepko nartarejo prsi. To zmehča še tako trd sluz, prepreči pa tudi pljučnico. Če se je le-ta že razvila, pa se lahko s to "čebulno mažo" daljnosežno pozdravi. Čebulni obliž je treba menjati vsako uro, prav tako tudi masiranje, ki se mora pri pljučnici in rebernih mreni razširiti tudi na hrbtišče. Zraven je treba piti pljučni čaj.

3 do 5 rezin čebule navezujejo pri gripi okrog vratu in na tilnik in ta obkladek menjavajo vsake pol ure.

Surovo čebulo jedo pri histeričnih krčih, skorbutu in glistah.

Pri griži ali vnetju tankega črevesja pomešajo presni rumenjaki, sveže maslo, zdrobljene kuminove plodove in veliko čebulnega soka ter jedo to zmes po jedilnih žlicah.

Pri bolečem zapiranju vode napolnijo lanevo vrečko s sveže narezano in segreto čebulo in to položijo toplo na mehur; po potrebi večkrat ponoviti.

Pečeno čebulo pokladajo kot obkladek na čire; posebno učinkovito je to pri gnojni za-nohtnici.

Sok surove čebule je učinkovito zdravilo za vtiranje zoper lišaje, prhljaj in pri izpadanju las.

Pri kurjih očesih pripravljajo obkladke iz čebule, zakuhane v kisu in ta obkladek ponavljajo.

Gnojne žulje tudi zdravijo s toplimi obkladki iz kašnate mešanice skuhanega mleka, skuhanega drobno nastrganega krompirja, 1 do 2 čebuli in nekaj kamilic.

Pri protinskih ali revmatskih obolenjih v nogah natirajo le-te s surovim sokom čebule.

Odlično mazilo za vse vrste ran, tudi za odprte čire; drobno narezano in zmehčano čebulo pomešamo z medom in kisom in pripravimo iz kašnate mase obkladek.

Svež sok čebule pomešamo z redko tekočim medom in nakapajo to tekočino v oko; to preprečuje začetno sivo mreno.

Pri epidemijah, posebno pri epidemijah gripe, je eno izmed najboljših sredstev zoper okužbo: drobno narezati 1 do 2 čebuli in ju nastavit v žganju. Vsak dan pred odhodom od doma je treba popiti šilce.

Pri bazedovki zelo priporočajo sok čebule, ki ga je treba piti razredčenega ali pa ga uporabljati v obliki obkladkov. Krvavitve iz nosu preneha, če čebulo prerežemo, položimo eno polovico na tilnik drugo pa pod nosom držimo in močno vdihavamo.

Vrt nas spet vabi

V mesecu marcu, ko se zemlja primerno osuši, se že prične delo na vrtu. Dokler je zemlja še mokra, jo pustimo v miru, ker bi sicer napravili več škode kot koristil.

Trate pregrabimo, poravnamo krnine in odstranimo plevel (lahko s starim kuhinjskim nožem). Na peščenih poteh prav plitvo prerahljamo gornjo plast peska in obenem odstranimo plevel. Če je ob poti trata, uredimo še travne robove.

Trajnice dovolj zgodaj ozimemo, če smo jih imeli preko zime zavarovane, kajti če bi ostale predolgo pokrite in bi začele prezgodaj odganjati, bi bili taki pogonjki neodporni. Odstranimo vse suhe dele rastline in če so bile jeseni gnojene, tudi večje sestavine gnoja, ki se težko razkrajajo. Zemljo med rastlinami prerahljamo, oplevemo, dosadimo manjkajoče rastline in tiste, ki jih je zmrzal dvignila, posadimo nazaj, seveda če niso zmrznile.

Sadimo najprej tiste vrste trajnic, ki prve cveto, nato pa kas-

nejše cvetoče vrste. Kadar se na gredi trajnice preveč razrastejo, jih razsadimo. Vendar moramo vedeti, da večina vrst daje polno cvetje šele po daljši dobi rasti na istem mestu.

Vrtnice prav tako odkrijemo in jih obrežemo, pri čemer se je treba ravnati po zahtevah posameznih vrst. Vrtnice lahko sadimo takoj, ko se zemlja dovolj osuši in ogreje, kar je na pri-sojnih krajih in v lahkih tleh veliko prej, kot pa na težkih tleh (z večjo primesjo ilovice). Najbolje je, da sadimo zdrave enoletne cepljenke v dobro pripravljeno zemljo. Vrtnice zahtevajo sončno lego, imajo raje težjo kot lažjo zemljo. Zemlja naj bo bogata hranilnih snovi ter dovolj vlažna.

Prav tako kot vrtnice, je v marcu, ko se zemlja osuši, čas za saditev grmovnic in drevja, vendar se čas saditve redno podaljša še v april, ker v primeru slabega vremena v marcu zemlja še ni vedno dovolj osušena.

Za delo na zelenjavnem vrtu velja isto: dokler se zemlja lepi

na lopato in se kepa (če jo stisnemo v pesti, ne razpade), še ni dovolj osušena za obdelavo. Če smo grede jeseni globoko prekopali, kar je najboljšo, jih spomladi le plitko prerahljamo, zdrobimo vse kepe in jih pregrabimo z železnimi in nato z lesenimi grabljami. Na običajni širini grede 1,20 m napravimo ob napeti vrvi okoli šest plitkih jarkov za setev zelenjave (korenja, peteršilja, črnega korena, pastinaka, rdeče redkvice, špinac, zgodnjega graha, motvilca itd.). V tem času sadimo tudi šalotko, drobnjak in vse vrste začimb za kuhinjo.

Lončnice, ki jih bomo imeli kasneje na oknih — pelargonije, fuksije — hranimo na zravnem, svetlem in ne pretoplem prostoru. Gomoljaste begonije in glaxinije posadimo v lonce take velikosti, da jih kasneje ne presajamo več. Po potrebi lončnice tudi presadimo, vendar morajo imeti presajene rastline dovolj toplote in morajo biti, če jih imamo blizu sončnega okna, še nekaj časa zasenčene.

Poskusite!

PASTA ASCIUTTA

Tanke italijanske špagete, makarone ali druge testenine damo nezlomljene v relo slano vodo, jih kuhamo približno dvanajst minut, toda ne premeško, jih nato polijemo z mrzlo vodo, damo na krožnik in polijemo z eno izmed naslednjih omak:

Pasta asciutta po bolonjsko: 20 dkg sesekljane goveje mesa, sesekljano čebulo in korenček, nekoliko sesekljane peteršilja in tanko narezano zeleno, popečemo na 3 žlicah olivnega olja. Zmes zalijemo s približno 1/2 litra vode in ji primešamo 2 žlici paradiznikove meze. Omako kuhamo 30 minut. Dodamo ji sol in poper.

Pasta asciutta po napolitansko: 50 dkg paradiznikov, narežemo jih na 4 dele, jih popečemo na 3 žlicah olivnega olja, zalijemo s približno 1/2 litra vode ali juhe in skuhamo. Nato paradiznike pretlačimo, dodamo sol, poper in sladkor. Omako prevremo.

V zimskih mesecih, ko nimamo pri roki svežega paradiznika, ga nadomestimo z dobro paradiznikovo mezo.

SALTIMBOCCA — TELEČJI ZREZEK Z GNJATJO

4 telečji zrezki, 4 tanke rezine prekajene gnjati, sveži listi žajblja, sol, poper, mast za pečenje.

Zrezke potolčemo in začínimo. Polovico vsakega zrezka obložimo s slanino in z žajbljem, prepognemo čeznjo drugo polovico, zrezek spnemo z zobatrecem in spečemo na vroči maščobi. Zraven lahko serviramo eno izmed dobrih vrst testenin, lahko tudi z napolitansko omako.

Pri žuželčjih pikih zelo hitro pomaga sok čebule, ki ga svežega nakapamo na prizadeto mesto.

velikimi belimi perotmi, Mati božja, mali ubogi Jezus, ki je ležal v jaslicah, in pastirji, ki so klečali tam — vse je bilo tako blizu in domače, nič skrivnosti ni bilo in nič nedosegljive glorioje.

Šepetanje je bilo zmerom tišje, polagoma so legale trepalnice na oči, ali srce je bdelo. Zmerom bližje so prihajala nebesa, preselila so se v sobo. Tončka je ležala ob robu postelje na odeji, ena roka je bila pod glavo, druga na živoru. In ko je ležala in so blodile veselo vesele misli, je začutila, kako ji je dihnilo v lica in vedela je, da je šel angel mimo. Srečna je bila in se je smehljala; če bi iztegnila roko, bi se doteknila roke angelove. Tudi Malči je malo zadremala, ali ko je zatislila oči, se je zgodilo čudo: danilo se je, svetilo, luč bela in mirna, kakor spomladanska mesečina, se je bila razlila po sobi; vsa soba je bila polna angelov in zadaj na tronu je sedela Mati božja z Jezusom v naročju in obraz Matere božje je bil kakor obraz sestre Cecilije, tudi bele perotnice usmiljenke je imela na glavi.

Zazvonilo je v kapelici, ali kakor od daleč je prihajalo zvonjenje, bilo je kakor glas tistih sanj, ki so prihajale iz nebes; nato pa je zaklenkalo jasno in zvonko na koridorju in vzdramilo so se. Sestra Cecilija je napravila luč; oblačile so se hitro, še v polsanjah in molče, nato pa se je napotila procesija proti kapelici, po dolgem in mračnem koridorju. Trudoma, težko sopeč, brez besede se je vila nočna procesija, tu tam se je zasvetila dremotna svetilka, razsvetlila je uboga mahjna telesa, zavržena, obsojena; in iz drobnih obrazov, prezgodaj zrelih, že razoranih, so gledale oči, polne vselega pričakovanja, polne spoznanja. Že se je jasnilo od daleč: tam je bila luč in Kristus je bil tam, ki so mu šla naproti...

Predno je sestra Cecilija zaprla duri, je vprašala Katico:

"Ali naj ostane svetlo?"

"Ugasnite!" je odgovorila Katica.

In v sobi je bila tema, komaj se je svetlikalo malo od snega tam zunaj, od neba, ki je bilo jasno in posuto z belimi zvezdami. Kmalu je utihnilo na koridorju, daleč je že bila procesija, samo iz daljave se je slišalo žvenketanje srebrnih zvončkov, glasile so se zamolklo božične pesmi. Sladek in

skrivnosten šum je prihajal kakor iz katakomb, iz podzemskih, veličastno razsvetljenih hramov, kjer pojo belo oblečene device slavo novorojenemu Izveličarju...

Tema je bila v sobi; svetlikalo se je blede od snega tam zunaj in od zvezd, luči na jaslicah so trepetale dremotno in otožno in v ozkem kolobarju se je zibala na stropu rumena svetloba.

Katica je bdela; ko je gledala po sobi, je razločevala polagoma bele postelje, razločevala je tudi glave, ki so se premikale na vzglavju. Zasoplo je časih težko, zahropelo, zgenila se je odeja, roka se je vzdignila in je zamahnila po zraku... Globoko doli v katakombah so peli vesele pesmi, zamolklo, narahlo so prišumele časih gor, in bilo je, kakor da bi stopali angeli oprezno z žvenčečimi zlatimi sandalami po žvenčečih tleh.

Sama je hotela biti Katica in v temi, zato ker je bila žalostna ves večer. Jutri pride mati in ji prinese v papirju kolača. Mati bo upognjena in suha in uboga, oči bodo ob-jokane. Ko bo položila papir na odejo, se bo roka tresla, koščena, zgrbljena, žuljeva roka. In kakor da bi hotela prositi: "Nisem ti mogla prinesiti nič drugega; še to, glej, Katica..." Katica je vedela, kaj je mislila povedati mami: "Še to, glej, Katica, sem si izžela iz tega suhega telesa, ki je komaj še kaplja krvi v njem. Zato jej, kakor zauživaš sveto hostijo. Materina kri je v tem kruhu..."

Doma pač ni jaslic, tudi drevesca ne, nič luči, ne veselja. Sami otroci so v hiši, oče je v krčmi, mati bega, Bog vedi kod. In otroci so se stisnili v kot, nič jih ni strah, o Božiču kramljajo in o kolačih, o jaslicah in o drevescu. Kakor da bi ne videli, kako se že sveti zunaj, kako se užigajo luči vse-povsod, kako se že glase pesmi od vzhoda in od zahoda. Trepečejo od mraza, ali oči gledajo daleč nekam, gorko je v dušah, ki sanjajo. Ure potekajo, tema je, otroci čakajo matere in toplo jim je od vselega pričakovanja. Kod bega mati, da bi prinesla mesa in morda celo jabolk in orehov? Mraz je zunaj in led se drobi pod nogami...

(Dalje v prihodnji številki)

8. Koroški kulturni dnevi v Celovcu

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Italijansko meščanstvo ni imelo svoje lastne stranke, ki bi bila organizirana na klasičen zahodni način. Imela je politične sile, ki so neorganizirano nastopale in so se koalicijsko zbirale le ob priliki volitev. Delavsko gibanje se je že od svojega nastanka soočalo, čeprav je pridobilo na teži in na moči in je lahko predstavljalo alternativo, z dvema svojima dušama: reformistično in maksimalistično in je bilo zaradi tega po svoji učinkovitosti oslabljeno. Maksimalistični del delavskega gibanja je pridobil na moči v zadnjih časih vojne in takoj po vojni in je po zgledu ruskega delavskega gibanja začel postavljati vprašanje revolucionarnih sprememb; reformistični del pa, ki je kontroliral zelo močne sindikate, se je zadovoljil z ekonomskimi pridobitvami delavskega razreda, kar je država do neke mere sprejela. Tako je bila socialistična stranka deljena v delu in akciji in s tem krepko oslabljena, medtem ko je bil komunistični del delavskega gibanja v povojnih in še ni predstavljala množičnega pojava.

Katoliško gibanje je nihalo med levim in desnim delom politične stvarnosti in se je pri tem v marsičem nevtraliziralo oz. je objektivno povečalo antinomije najrazličnejšega tipa, zlasti pa še na podeželju, kjer je na eni strani skušalo podpreti „lakoto“ po zemlji malih posestnikov ali spolovinarjev, na drugi strani pa se je marsikdaj spravilo v obrambo starih posestniških krogov.

V praznino, ki je zevala zaradi pomanjkanja organizirane politične strukture buržoazije in zaradi neskladij v političnem gibanju socializma in katolicizma, se je vrnila nova sila, ki se je že pred vojno pojavila kot skrajno desničarska, t. j. sila nacionalističnega gibanja, ki je postavljala v ospredje vprašanje reda v gospodarstvu, v politiki, v družbi. Ta nacionalistična sila je nedvomno po svojem sestavu pripadala malomeščanskim družbenim slojem, naslanjala pa se je na tisti del italijanske buržoazije, ki si je zadal cilj, da bi se družbenogospodarski razvoj Italije nadaljeval po poti, ki ga je odprla svetovna vojna s koncentracijo kapitala, z akumulacijo iz agrarne družbe, s pomiritvijo delavskega razreda, s pobiranjem malomeščanskih rent v smeri novih investicij. Ta del buržoazije, ki ga je zastopalo nacionalistično gibanje, je hotel utrditi tudi državo, ki je za časa vojne prevzela velike družbenogospodarske funkcije, mirila delavsko gibanje, z javno zadolžitvijo pobirala finančna sredstva malih rentnikov in varčevalcev.

Vendar se je v ta sklop vprašanj z vso silo vrnila tudi mednarodna problematika, ki je odprla nove fronte: del buržoazije je sanjal o novih trgih na Balkanu, kjer je nastala velika praznina zaradi disgregacije Avstroogrske, poraza Nemčije in izginotja vpliva carske Rusije. Ta del buržoazije, ki ga ne moremo označiti kot najmodernejšega, ker se je tudi pri tem monopolni finančni kapital delil po strateških koncepcijah razvoja Italije, je usmerjal svoje apetite na male države Balkana in Podonavja, ki so ostale brez „protektorjev“, predvsem pa na novo nastalo Jugoslavijo, na ostanek Turčije in na Sredozemlje. Drugi del buržoazije pa je hotel usmeriti svojo dejavnost na modernizacijo državne ekonomike z naslonitvijo na Francijo, Veliko Britanijo in ZDA, zlasti še zato, ker je Italija z zlomom Nemčije in Avstroogrske pridobila tisti del ekonomskih dejavnosti, ki so prej pripadale tema dvema srednjeevropskima državam.

Socialistično gibanje se za mednarodne probleme ni aktivno zanimalo in, če se je, je bila njegova pozornost usmerjena predvsem k obrambi revolucionarnih dosežkov v Rusiji in revolucionarnih poskusov drugje. Socialistično gibanje pa je na vse ostale mednarodne politične probleme gledalo pasivno in se celo v zvezi z Južno Tirolsko, Julijsko krajino in Dalmacijo, kjer so se najbolj konkretno pokazali imperialistični apetiti Italije, ni izjasnilo v smislu samoodločbe ali podpore neitalijanskemu prebivalstvu teh pokrajin v smislu pripadnosti k matični državi. Katoliško gibanje je nihalo med podporo delu buržoazije, ki je hotela reševati gospodarska in družbena vprašanja s preusmeritvijo na notranje rezerve in na zahod.

Tako je nacionalistično gibanje, ki je začelo napolnjevati politično praznino v vrstah buržoazije in izkoristilo protislovja v socialističnem in katoliškem gibanju, dobilo še drugo obliko, t. j. obliko skrajnega podpornika nacionalističnih in imperialističnih teženj dela italijanske buržoazije in se predvsem koncentriralo na jadranskem in kolonialnem vprašanju, kar je pomenilo usmeriti pozornost množic na rešitev dela notranjih težav s prilastitvijo novega ozemlja in novih trgov.

Nacionalistično gibanje je torej v notranjosti zahtevalo red in urejeno državo, disciplino v tovarnah in na kmetih, rešitev družbenih,

gospodarskih in političnih problemov na podlagi višjih interesov države, ki je potsala fetiš in mistično telo. Na mednarodnem pozorišču pa je zahtevalo „prostor na soncu“, češ, da ga Italiji odrekajo druge zahodne velesile, nova ozemlja, nove trge, nove akumulacijske možnosti. V tem trenutku se je tudi pojavilo nekaj drugih problemov, ki so slabili liberalno državo in odkrili pomanjkljivosti ter slabosti socialističnega gibanja. Država je delno izpolnila pričakovanja množice kmetov brez zemlje, kar je ustvarilo nove male lastnike in obdelovalce. Tisti deli, ki zemlje niso dobili, so se zanj borili, poljedelski delavci, t. j. kmečki proletarij, pa si je po sledi socialističnih koncepcij zamišljal rešitev kmečkega vprašanja s podružabljanjem zemlje (po vzoru Rusije) ali pa z organizacijo zadružništva, ki je imelo svoje močne korenine v delu srednje Italije. To je spravilo kmečki proletarij v protislovje s težnjami novih lastnikov in tistih, ki so si želeli individualno lastništvo. V to se je vrnilo nacionalistično gibanje, ki pa je ob tej priliki začelo prehajati v fašizem. S tem da je branilo staro in novo agrarno lastnino ter dejansko zastopalo težnje dela kmečkih množic po pridobivanju lastnine, je osamilo kmečki proletarij in s tem tudi socialistično gibanje na podeželju.

Podobno so potekali procesi tudi v delavskih središčih. Na eni strani je reformistično gibanje mirilo delavstvo, češ da so bile dosežene nekatere ekonomske izboljšave, na drugi

idejnosti katoliškega gibanja, ki je stalno nihalo med konzervativnostjo in naprednostjo.

Ta splet protislovij je zajel tudi mednarodno razsežnost, saj je bila zmaga fašizma pogojena od določenih mednarodnih okolnosti v zvezi z imperialističnimi apetiti italijanske buržoazije in z razrahljano ekonomsko in politično strukturo mednarodne skupnosti, ki jo je vojna težko prizadela in ji spremenila smer razvoja. Vse to ne pomeni, da je bila zmaga fašizma prederterminirana in da za Italijo ni bilo druge poti. Kot piše Gramsci v tistih letih, ima vsaka družba več možnosti razvoja, ki pa je odvisen od moči ali slabosti družbenih, gospodarskih in političnih sil, ki so nositeljice določenega modela razvoja. Fašizem je zmagal predvsem, ker se je po vojni zrušilo prejšnje družbeno, gospodarsko in politično ravnesje in niti klasična buržoazija niti delavsko gibanje nista imela toliko moči v sebi, da bi se poiskalo novo ravnesje. Zato ga je poiskala in vsilila nova sila, ki je zastopala interese novega modela države in gospodarskega ter družbenega ustroja v smislu podrejanja družbenih komponent interesom novega zgodovinskega bloka, t. j. obnovitve risorgimentnega bloka med veleposestvom in delom buržoazije na drugi, višji in bistveno spremenjeni podlagi.

To novo ravnesje pa je slonelo na ekonomskem, družbenem pritisku nad delovnimi sloji, na reševanju privatnega kapitala preko države, na nižjih tempih razvoja, na protek-

lija znašla pred velikimi apetiti in močnimi vzvodi po poseganju v zunanem svetu, na drugi strani pa pred šibko ekonomsko strukturo, ki ni zmogla ureditve apetitov in interesov. To dejstvo je bilo najslabotnejši člen fašistične verige v Italiji, kar je privedlo do imperialističnih avantur, ki jim fašistična Italija ni bila kos. Od tu postopno prehajanje dela buržoazije, ki ga je v začetku podprla, v opozicijo, kar mu je poleg stalnega upadanja centripetalne moči demagoških gesel in dejanj zaradi neuspehov, ki so se nizali in vsled tega zaradi prevelikega naslanjanja na nacistično Nemčijo, izpodrezalo družbene korenine in ga odplavilo pod udarci vojaških porazov.

Italijanski fašizem je bil torej rezultat poskusa nasilnega reševanja globoke družbenogospodarske in politične krize po prvi svetovni vojni v pogojih agrarne industrijske strukture, ki ji je vojna vsilila nove smeri razvoja brez solidne baze, in v pogojih šibke konstelacije političnih sil, ki niso v prepletajočih se razrednih in političnih spopadih mogle ali znale poiskati drugačnih rešitev. Vsekakor je italijanski fašizem rezultat nemoči dela buržoazije, slabosti, razcepljenosti delavskega gibanja, medrazrednih koncepcij katoliškega gibanja, ter poskus najbolj napadalnega, parazitskega in pronicajočega dela buržoazije ter vsega veleposestniškega sloja, da razreši preko „nove“ politične sile razredne, družbene, gospodarske, politične vozele v praznini, ki je nastala ob izginotju prejšnjega ravnesja in ob še neraziskanih možnostih novega.

Zgrešeno bi bilo torej videti v italijanskem fašizmu izraz nerazvite družbe, saj nam nemški nacizem dokazuje, da je fašizem možen tudi v moderni kapitalistični državi, kot je bila Nemčija po prvi svetovni vojni. Italijanski fašizem je bolj izraz praznine, ki jo neobdelano pustijo družbene in politične sile, ko iščejo nova ravnesja. Predvsem je izraz določene slabosti dela buržoazije in delavskega gibanja, oz. izraz neutrjene buržoazno demokratske ureditve in pomanjkanja poslušnosti pri delavskem razredu za koristi kmečkih in vmesnih slojev. Skratka pojav fašizma je predvsem odvisen od razmerja sil v določenih kriznih situacijah. Kjer je fronta demokratičnih — tako liberalnih kot socialističnih — jasna, opredeljena, dojemljiva za reševanje problemov družbe in ne le parcialnih interesov, tedaj je fašizem nemogoč, ker ni praznine oblasti na gospodarskem in političnem področju. Tam pa, kjer se pojavlja potreba po novem, višjem ali drugačnem ravnesju in ni je sile, ki bi bila dojemljiva za interese najširših ljudskih množic, tedaj je možen fašizem, ki napolni praznino na podlagi demagogije, retorike, voluntarizma, napadalnosti, aktivizacije tistih množic, ki jih druge sile zanemarjajo. V tem smislu fašizem ni le pojav, ki je bil možen med obema vojnama, pač pa je pojav, ki je možen še danes, kot nam dokazujeta Grčija in Čile.

Prepogostoma nam pri fašizmu imponirajo predvsem njegove zunanje oblike: nasilje, avtoritarnost, totalitarnost, fetišizem države ali naroda ali rase, hierarhičnost, furerstvo, nacionalizem, šovinizem, imperializem. Vendar takšne ali podobne oblike najdemo tudi pri drugih nedemokratičnih režimih, ki pa jih zaradi tega še ne smemo ali ne moremo označevati kot fašistične. Pri fašizmu gre za vsebino in oblike, ki v določenem trenutku tvorijo celoto, saj fašizem nima lastne idejnosti, ker je ekleptično idejno gibanje buržoaznega, malomeščanskega, korporativnega, anarhosindikalističnega značaja in sproti zamenjuje vse te prvine na podlagi svojih dveh obrazov: demagogije in retorike za množice, racionalnega služenja določenim gospodarskim in družbenim interesom elite na drugi strani.

Prav zanimivo je v tem smislu pogledati, kako se je fašizem vedel do „drugorodnih“ skupnosti v Italiji: do Francozov, Nemcev, Slovencev in Hrvatov. Glede rasizma in nacionalizma fašističnih režimov se pogostoma pojavlja velika napaka, ker marsikdaj jemljemo tako rasizem kot nacionalizem kot karakteristiko fašizma.

To ni res: imamo rasizem in nacionalizem tudi v gibanjih, ki niso fašistična, po drugi strani pa ni rečeno, da so fašisti rasisti in nacionalisti nasplošno. V praksi se dogaja, da je fašizem nacionalističen in rasističen tam, kamor usmerja svoje notranje in zunanje udarce: do 1938 v Italiji proti Nemcem, Slovencev in Hrvatov, do konca vojne pa vedno proti Slovincem in Hrvatov v Julijski krajini in Dalmaciji. Fašizem je v svojem nacionalizmu zelo instrumentalen, čeprav ga vodi tudi nacionalistična idejnost in čeprav je marsikdaj zrasel prav na podlagi nacionalističnega gibanja (v Čileju pa ni tako). Nacionalizem proti Nemcem na Južnem Tirolskem je bil pogojen od dejstva, da je hotel italijanizirati popolnoma nemško deželo in se ustaviti na Brennerju.

(Dalje v prihodnji številki)

Karel Šiškovič

Fašizem v Italiji

strani pa so maksimalisti zastopali idejo revolucionarnosti in podružabljenja, kar je prestrašilo vmesne urbane sloje še prej kot buržoazijo, ki je že imela svojo zaščito v državi. Na ta način je nacionalistično gibanje v delavskih središčih dobilo kot manevrno maso vmesne sloje, ki so se bali revolucionarnih sprememb in so zahtevali izboljšanje svojega položaja. Tako so bili ustvarjeni politični pogoji za fašizem na podeželju in v delavskih središčih: nacionalistično gibanje ni bilo več kos nalogi, da združi protisocialistične sile v nov politični blok, fašistična idejnost, ki je izhajala iz demagogije, retorike, nasilja, okupacije tovarn, zadrug, levih občin in javnih ustanov, pa je prevzela svoj vlogi, je zamenjala nacionalizem z ostro in nasilno ločnico med pristaši in močne države na eni ter pristaši liberalne ali socialistične države na drugi strani. Katoliško gibanje se je znašlo v precepu in je dejansko na podeželju pasivno ali celo aktivno podprlo fašistično gibanje, v mestu pa vmesne sloje in zato obenem tudi fašizem.

Fašizem je torej nastal zaradi spleta protislovij, v katerem se je znašla Italija po prvi svetovni vojni, zaradi pomanjkanja trdne buržoazne stranke, kar je bilo mogoče zaradi slabosti in gnilih kompromisov liberalne Italije, zaradi spopadov med reformistično in maksimalistično dušo italijanskega socialističnega gibanja, ki pa je zgrešilo v obeh variantah napako s tem, da ni razumelo pravih vzvodov za rešitev kmečkega vprašanja in vmesnih urbanih slojev, zaradi medrazredne in konfuze

cionizmu — ki pa ni bil samo italijanski pojav — na izločanju vsake demokratične oblike vladanja, t. j. tudi strankarskega sistema, na nacionalistični in šovinistični mistiki, na imperialističnih apetitih, na nasilju v notranjosti in zunanosti, na uniformiranosti množic in njihovem vojaškem vežbanju, na idejnosti močnega, ki si prevzema pravico, da vlada in dominira slabotnejšega, na hierarhičnosti, na fetiširanju države in poglavarja države kot predstavnika vse družbe, od usode poklicanega, da vlada, ukrepa, ukazuje in upde.

Fašizem je bil torej režim, ki je skušal utesnjevati vse smeri družbenega, gospodarskega in političnega razvoja, dejansko je torej bil poskus imobiliziranja družbenih problemov in voluntarističnega razvoja gospodarstva. Bil je tudi poskus racionalizacije družbene skupnosti, toda vedno v korist določenega višjega sloja. Ker pa je to kristaliziranje državne skupnosti prinašalo s seboj ogromno problemov nadaljnje eksistence režima in države, je bilo jasno, da je v gospodarsko relativno nerazviti Italiji postajalo nemogoče dobiti sredstva za zamišljen „racionaliziran“ razvoj izključno s potiskanjem delavskih mezd in izkoriščanjem kmečkega prebivalstva. Zato je bila imperialistična preusmeritev, ki je bila razvidna že v povojnih fašističnega gibanja, postala mnogo močnejša, ker so se vozli neskladij kljub fašistični diktaturi vsakodnevno pojavljali in komplicirali. V tem smislu so se začeli potencirati imperialistični apetiti in se je ekonomika preusmerjala v vojne namene in cilje. Pri tem pa se je relativno nerazvita Ita-

RADIO — TELEVIZIJA

RADIO CELOVEC

SOBOTA, 26. 3.: 5.35 Kaj se dogaja v Avstriji — 8.05 Družinski magazin — 9.00 V žarišču — 9.45 Zadovoljni z glasbo — 10.30 Lepa domovina — 11.05 Zeleni magazin — 13.00 Deželni razgledi — 13.30 Lepi glasovi, priljubljene melodije — 14.00 Voščila — 15.30 Ljudska glasba — 16.00 Servis — 17.10 Govorilna ura pri dr. Weiβu — 18.00 Deželni razgledi — 20.05 Vašo število, prosim! — 22.00 Poročila in šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu — Poročila.

NEDELJA, 27. 3.: 6.10 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Prominenca poje svoje priljubljene pesmi — 10.30 Radijska pravljica — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.00 Deželni razgledi — 13.15 Iz mestnega gledališča — 13.25 Glasbeni desert — 14.30 Voščila — 16.00 „Med nebom in zemljo“ — 17.05 Veselite se življenja — 18.00 Deželni razgledi — 18.25 Melodije ljudstev, glasovi sveta — 19.30 Glasba — 20.05 Boj proti raku — 21.30 Satirični tedenski magazin — 22.00 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 28. 3.: 5.35 Kaj se dogaja v Avstriji — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Duhovne ljudske pesmi — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Z zvonečo glasbo — 15.00 še vedno priljubljeno — 16.00 Igramo se potovalni urad — 17.10 Kaj radi slišimo — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Melodija za vsaki letnik — 20.05 „Med nebom in zemljo“ — 21.05 Evergreeni humorja — 21.30 Udarec za udarcem — 22.00 Poročila in šport.

TOREK, 29. 3.: 5.35 Kaj se dogaja v Avstriji — 6.55 Dobro jutro na Koroskem — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Šolska oddaja — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Na obisku pri koroških zborih — 15.00 še vedno priljubljeno — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Kjer se poje... — 19.30 Za prijatelja planin — 20.05 Solnograška srečanja — 21.30 Kriminalna — 22.00 Poročila in šport.

dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Veselo zaigrano — 15.00 še vedno priljubljeno — 17.10 Avstriji o Avstriji — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Ljudska glasba — 20.05 Kaj radi slišimo — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.00 Poročila in šport.

SREDA, 30. 3.: 5.35 Kaj se dogaja v Avstriji — 6.55 Dobro jutro na Koroskem — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Na obisku pri koroških zborih — 15.00 še vedno priljubljeno — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Kjer se poje... — 19.30 Za prijatelja planin — 20.05 Solnograška srečanja — 21.30 Kriminalna — 22.00 Poročila in šport.

ČETRTEK, 31. 3.: 5.35 Kaj se dogaja v Avstriji — 6.55 Dobro jutro na Koroskem — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Ljudska glasba iz Solnograške — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 15.00 še vedno priljubljeno — 16.00 Otroci delajo program za otroke — 17.10 Zveneči operetni vodič — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Avstrijske pihalne godbe — 20.05 Ti lepa dežela — 21.00 Ljudska zabavna oddaja — 22.00 Poročila in šport.

PETEK, 1. 4.: 5.35 Kaj se dogaja v Avstriji — 6.55 Dobro jutro na Koroskem — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 „Viva la musica“ — 15.00 še vedno priljubljeno — 17.10 Za konec tedna — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Moja priljubljena melodija — 20.05 Frank Martin: Golgota — 22.00 Poročila in šport.

SLOVENSKE ODDAJE
RADIO CELOVEC

SOBOTA, 26. 3.: 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 27. 3.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 28. 3.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Zborovska glasba.

TOREK, 29. 3.: 9.30 Pisani svet — 13.45 Celovski radijski dnevnik — Šport — Aktualna znanost.

SREDA, 30. 3.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Mlada setev (Posnetki z otroškega dneva v Selah).

ČETRTEK, 31. 3.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — 8. koroški kulturni dnevi.

PETEK, 1. 4.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — M. Kržičič: Krizarjenje po Sredozemlju — Izrael.

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 26. 3.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Mladina poje — 10.15 Kdaj, kako, kam in po čem? — 11.03 Sedem dni na radiu — 12.40 Veseli domači napravi — 14.05 Kaj vam glasba pripoveduje — 14.25 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 16.00 „Vrtljak“ — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Gremo v kino — 19.45 Z ljubljanskim jazz ansamblom — 20.00 Radijski radar — 21.00 Za prijetno razvedrilo — 21.30 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi leden — 0.30 Glasba do 4.30.

NEDELJA, 27. 3.: 4.30 Dobro jutro! — 6.15 Danes je nedelja — 8.07 Veseli tobogan — 9.05 še pomnite, tovariši... — 10.05 Koncert iz naših krajev — 11.00 Pogovor s poslušalci — 11.15 Voščila — 13.20 Nedeljska reportaža — 14.05 Nedeljsko popoldne — 17.50 Zabavna radijska igra — 19.45 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Skupni program JRT — 23.15 Plesna glasba za vas 0.05 Operne arije — 0.30 Glasba do 4.30.

PONEDELJEK, 28. 3.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.40 Vedre melodije — 10.15 Kdaj, kam, in po čem? — 11.03 Za vsakogar nekaj — 12.40 Pihalne godbe — 14.05 Pojo amaterski zbori — 14.30 Voščila — 16.00 „Vrtljak“ — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.03 Iz tuje glasbene folklorne — 18.25 Zvočni signali — 20.00 Kulturni glasbo — 20.10 „Ko beseda in glasba ustvarjata teater“ — 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev — 23.05 Literarni nohturno — 23.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 29. 3.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.30 iz glasbenih šol — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Promenadni koncert — 12.40 Po domače — 14.05 V korak z mladimi — 16.00 „Vrtljak“ — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Obiski naših solistov — 19.45 Z ansamblom Mladi levi — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Od premiere do premiere — 21.30 Zvočne kaskade — 22.20 Pota jugoslovanske glasbe — 23.15 Popevke se vrstijo — 0.30 Glasba do 4.30.

SREDA, 30. 3.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Nenavadni pogovori — 9.25 Zapoje pesem — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Po svetu glasbe — 12.40 Pihalne godbe — 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene kulture — 14.30 Voščila — 16.00 „Loto vrtljak“ — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Odskočna deska — 18.30 Domače in tuje zborovske izvedbe — 19.45 Z ansamblom Jože Privšek — 20.00 Koncert iz našega studia — 22.20 S festivalov jazz — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe — 0.05 Serenada in pesnitev 0.30 Glasba do 4.30.

ČETRTEK, 31. 3.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Slovenska zborovska glasba polpreteklega doba — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Kaj radi poslušajo — 16.00 „Vrtljak“ — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 iz domačega opernega arhiva — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Lepe melodije — 22.20 Klavirski kvintet v f-molu — 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov — 0.05 Lahka kri — 0.30 Glasba do 4.30.

PETEK, 1. 4.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.30 iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Po Talijinih poteh — 12.40 Pihalne godbe — 14.05 Glasbena pravljica — 14.30 Voščila — 16.00 „Vrtljak“ — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 „Mesta prijatelji“ — 19.45 Z ansamblom bratov Avsenik — 20.00 Stop paps 20 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo — 0.05 Ples do enih — 1.00 Poročila in glasba do 4.30.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 26. 3.: 9.55 Paralelni slalom za ženske — 15.20 Oče dela kariero — 17.00 Joly-box — 17.30 Pustolovščina na zahodni obali Kanade — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 18.55 Dragi dom — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske

— 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Dali, dali — 21.50 Šport — 22.10 Zadnji pozdravi strica Joesa — 23.50 Poročila.

NEDELJA, 27. 3.: 9.55 Paralelni slalom za moške — 15.25 Mali ljudje — enkrat drugače — 17.00 Pan Tau — 17.30 Čebelica Maja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Srečanje z živalmi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.05 Boj proti raku — 20.15 Kraj dejanja — 22.15 4+4 mi — 22.40 Poročila.

PONEDELJEK, 28. 3.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Literarni studio — 10.00 Francoščina — 10.30 Oče dela kariero — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 20.55 Ceste San Francisca — 21.45 Poročila in šport.

TOREK, 29. 3.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Abeceda fizike — 10.00 Formalna logika — 10.30 Zadnji pozdravi strica Joesa — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Zwickelbach & Co. — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Riziko — 21.10 Priljubljena Avstrija — 21.55 Hiša na Eaton Place — 22.40 Poročila in šport.

SREDA, 30. 3.: 9.00 Oddaja z miško — 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 Ta je Rim — 10.30 Mali ljudje — enkrat drugače — 17.00 Skrivnostni Dogober — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Kenguru Adelheid — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Köpeniški stotnik — 21.35 Poročila in šport.

ČETRTEK, 31. 3.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Narodno gospodarstvo — 10.00 Viri zgodovine — 10.30 Köpeniški stotnik — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Zgodovina razvoja letalstva — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Čakanje na Godata — 22.10 Poročila in šport.

PETEK, 1. 4.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Homo musicus — 10.00 Obisk Razstave — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Pustolovščina na Rdečem morju — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Kung Fu — 21.00 Med potjo — 21.55 Šport — 22.00 Kraljev tat — 23.15 Poročila.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 26. 3.: 16.00 Koncertna ura — 17.00 Notranje oko slikarja Aleksandra Rutsch — 17.15 Mejniki svetovne zgodovine — 18.00 Orientacija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.20 Orientano gospodinjstvo — 19.50 Galerija — 20.15 Črni seznam — 21.45 Mednarodni festival jazz v Montreux-u.

NEDELJA, 27. 3.: 16.35 Ludwig van Beethoven: simfonija št. 9, d-mol, op. 125 — 18.00 Spotlight — 18.30 Golden boy — 20.05 Boj proti raku — 20.15 Spoznate melodijo — 21.00 Bralna znamenja — 21.45 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 28. 3.: 17.30 Abeceda fizike — 18.00 Angleščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Iz Rima v Bizanc — 19.30 Formalna logika — 20.00 Hiša na Eaton Place — 22.05 Vzpon človeka — 21.45 Čas v sliki — 22.15 Mož, ki išče samega sebe.

TOREK, 29. 3.: 17.30 Kmetijstvo danes — 18.00 Angleščina — 18.25 Boj proti raku — 19.30 To je Rim — 20.00 Tanja Baskin — telefonski klic zadostuje — 21.35 Čas v sliki in kultura — 22.10 Klub 2.

SREDA, 30. 3.: 17.30 Narodno gospodarstvo — 18.00 Francoščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Štorklja — obsojena paginu — 19.30 Rimske najdbe iz Ogleja — 20.00 The Manhattan Transfer — 20.50 Mejniki svetovne zgodovine — 21.35 Čas v sliki in kultura — 22.10 Junaki divjega zapada.

ČETRTEK, 31. 3.: 17.30 Homo musicus — 18.00 Ruščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Bralni znaki — 19.30 Obisk razstave — 20.00 Kot kritik v vetru — 21.50 Čas v sliki in kultura — 22.25 Klub 2.

PETEK, 1. 4.: 17.30 Wolfgang Köppen — 18.00 Nemščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Portret — 19.30 Koncilij v Konstanzu — 20.00 Novo v znanosti — 21.00 Vi rabite norce kot mene — 21.40 Čas v sliki in kultura — 22.15 Kobra, prevzemite.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 26. 3.: 8.00 Colargol — 8.15 O liscih deklic — 8.30 Amerika je daleč — 9.10 Zverinice iz Režije — 9.30 Narava Japonske — 9.55 Prva pomoč — 10.10 Sicilija na severu — 10.50 Boussardelovi — 14.00 Paralelni slalom za ženske — 15.40 Nogomet — 17.30 Obzornik — 17.45 Kratak film — 17.55 Končno se razumemo — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski zunanepolitični komentar — 20.00 Zehntnik — 20.35 Moda za vas — 20.45 Igra z ognjem — 22.40 Dnevnik — 22.55 625.

NEDELJA, 27. 3.: 8.10 Poročila — 8.15 Za nedeljsko dobro jutro — 8.45 625 — 9.25 Raziskovalci — 10.15 Štavela mladosti — 12.15 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — Nedeljsko popoldne — 16.40 Košarka — 18.25 Vzpon na Matterhorn — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar

— 20.00 Pavci — 21.15 Irska — svetišče spominov — 21.45 Športni pregled — 22.20 Dnevnik.

PONEDELJEK, 28. 3.: 8.10 Šolska oddaja — 17.15 Glasbeni ciciban — 17.25 Narava Japonske — 17.50 Obzornik — 18.05 Osebnega nega — 18.15 Zobozdravstvo — 18.30 Dogovorili smo se — 18.45 Miadi za mlade — 19.30 Dnevnik — 20.00 Beg — 22.25 Dnevnik.

TOREK, 29. 3.: 8.00 Šolska oddaja — 17.10 V znamenju dvojčkov — 17.30 Pika nagač — 17.55 Obzornik — 18.10 Jugoslovanska narodna glasba — 18.40 Mozaik — 18.45 Pa sledeh napredka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Diagonale — 20.35 Zvezde gledajo z neba — 21.25 400 let slovenske glasbe — 21.05 Dnevnik.

SREDA, 30. 3.: 8.10 Šolska oddaja — 17.00 Otroška oddaja — 17.40 Obzornik — 17.55 Od zore do mraka — 18.30 Glasba takšna in drugačna — 19.30 Dnevnik — 20.00 Film tedna — 21.55 Včeraj, danes, jutri — 22.25 Dnevnik.

ČETRTEK, 31. 3.: 8.00 Šolska oddaja — 17.05 Colargol — 17.20 Obzornik — 17.35 Mozaik — 17.40 Prepevovana pot — 18.40 Mladost na stopnicah — 19.30 Dnevnik — 20.00 Variacije — 20.30 Mi med seboj — 21.30 Miniature — 21.50 S festivala dokumentarnega filma — 22.30 Dnevnik.

PETEK, 1. 4.: 8.10 Šolska oddaja — 17.15 Pisani svet — 18.00 Obzornik — 18.15 Čez tri gore — 18.40 Mozaik — 18.45 Prva pomoč — 19.00 Japonski športi — 19.30 Dnevnik — 19.55 Tedenski notranepolitični komentar — 20.05 Boussardelovi — 21.05 Med Pomurci — 21.40 Ulice San Francisca — 22.30 Dnevnik.

Št. Ilj ob Dravi

Pred dnevi je naš gospod župnik Lovro Petricig obhajal 50-letnico svojega življenja. Farani in vsi ki ga poznajo in spoštujejo mu k njegovemu življenjskemu prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi bil še mnogo let zdrav in srečen med nami.

Čestitkam se pridružuje tudi naš list.

IŠČEMO

izvežban servisni personal, sobarice in točilca. Znanje slovenščine in nemščine predpogoj. Plača po dogovoru.

HOTEL „OBIR“
9135 Železna Kapla
tel. (0 42 38) 381 in 382

V a b i l o

na predavanju slovenskega barvnega filma

„CVETJE V JESENI“

v nedeljo, dne 27. marca 1977 ob 14.30 uri v stari občinski hiši na Brdu. Film bo predvajala Slovenska prosvetna zveza.

Vsi prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Št. Jakobu v Rožu vabi na komedijo v 5 dejanjih Antona Medveda

„KACIJANAR“

ki bo 3. aprila na cvetno nedeljo ob 19.30 uri v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu. Režija: Peter Stiker.

Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ vabi na

VELIKONOČNI KONCERT

ki bo na velikonočni ponedeljek ob 19.30 uri pri Pušniku v Ločah.

Predstavljen se nam bo kvartet iz Slovenjega Plajberka in instrumentalni ansambel „Drava“ s pevci - SPD „Borovlje“.

VEČERNI SEMINAR
ZA STARŠE

v torek 29. 3. 1977 ob 18.30 uri o sledečih temah:

• Kratak pregled šolstva v Avstriji • Novi šolski zakon iz leta 1974 • Sodelovanje šola — starši • Problemi otroka v glavni šoli • Učni uspehi in redovanje, prestopne možnosti • Ped-dnevni šolski teden • Kako varen je vaš otrok v šoli • Kritična obdobja v otrokovem razvoju — mojnje in težave • Diskusija

Dom v Tinjah

ŠPORTNI VESTNIK — ŠPORTNI

● STENMARK
BREZ KONKURENCE

Znani alpski smučar s smučmi Elan, Ingemar Stenmark, trenutno nima resnega nasprotnika. Preteklo nedeljo je v Aare na Švedskem pred več kot 20.000 navdušenimi gledalci, v slalomu prepričljivo zmagal pred Italijanom Bielerjem. Heidegger, za katerega so avstrijski športni časniki na vse mogoče načine izračunavali še teoretične možnosti za osvojitve svetovnega pokala, je postal peti in s tem tudi zadnjim teoretikom pokopane zadnje upanje. Vseeno pa je bil Heidegger letos pravzaprav edini resni konkurent Stenmarka.

Da pa je Stenmark res najboljši, se je pokazalo že dan navrh v veleslalomu, kjer je Stenmark svoiega konkurenta Heideggerja distanciral za več kot 2 sekundi.

Situacija na tabeli za svetovni pokal: 1. Stenmark (314 točk), 2. Heidegger (248), 3. Klammer (203).

● SVETOVNO PRVENSTVO
SKUPINE B IN C V HOKEJU
NA LEDU KONČANO

Na Japonskem se je svetovno prvenstvo skupine B končalo z veliko senzacijo: Jugoslavija je premagala Poljsko s 6:4 in se s tem obvarovala pred izpadom (Nekateri so govorili celo o manipulaciji). Iz skupine B morajo v hokejsko klet skupine C Avstriji, ki niso dosegli nobene točke in Holandci. Prvak te skupine pa so postali Vzhodni Nemci, ki so opravili svojo nalogo ravno nasprotno od Avstriecev.

Prvenstvo skupine C se je končalo z remijem Italijanov proti Dancem in tako so Italijani zaradi boljše razlike golov osvojili prvo mesto in za nagrado dobili dovoljenje za vstop v skupino B.

Skupina B:

1. NDR, 2. Poljska, 3. Japonska, 4. Norveška, 5. Švica, 6. Madžarska, 7. Jugoslavija, 8. Holandska, 9. Avstrija

Skupina C:

1. Italija, 2. Danska, 3. Bolgarija, 4. Francija, 5. Velika Britanija, 6. Španija, 7. Belgija

● REZULTATI PRIPRAVLJALNIH
TEKEM OBEH KOROŠKIH
SLOVENSkih NOGOMETNIH
KLUBOV

Sele : Atus Borovlje 1:6

Moštvo iz koroške lige je bilo pač premočno za nogometarje iz Sel, tako, da ti v nobeni fazi igre niso bili v stanju, da bi moštvo Atusa resno ogrožali. Gol za Selane je zabil Peter Olip.

Sele : Železna Kapla 1:4

Samo trije igralci prvega moštva (ostali so bili igralci moštva „pod 21“) niso bili v stanju preprečiti poraz proti vodilnemu drugega E razreda Železni Kapli. Častni gol je pravtako kot proti Borovljam dosegel Peter Olip.

SAK : HSV 10:0

Slovenski nogometarji, kot priča rezultat, nikoli niso bili v nevarnosti. Reči pa moramo, da vojaško moštvo tudi ni bilo pravo merilo za SAK, ki se je prikazal v dobri kondicijski pripravljenosti, kar je